

UCHWAŁA NR XX/114/2016
RADY MIEJSKIEJ W SIANOWIE
z dnia 24 lutego 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy i Miasta Sianów na lata 2016 – 2022 i Gminnego Programu Działań
na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 -2022**

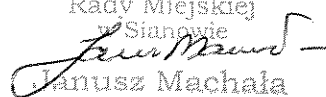
Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów na lata 2016-2022 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjmuje się Gminny Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2022 stanowiący integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów na lata 2016 - 2022.

§ 3. Traci moc Uchwała nr XVII/94/2015 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów na lata 2016 – 2022 i Gminnego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 -2022.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej
w Sianowie

Janusz Machała

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY I MIASTA SIANÓW
NA LATA 2016-2022**

(NOWELIZACJA STRATEGII NA LATA 2007 – 2015)

SIANÓW 2015

Spis treści

Wstęp	4
1. Procedura tworzenia strategii	6
1.1. Uwarunkowania prawno – systemowe	6
1.2. Metodyka prac nad Strategią	9
2. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii	10
2.1. Położenie administracyjne i dostępność komunikacyjna gminy	10
2.2. Demografia	12
2.2.1. Liczba mieszkańców	12
2.2.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców	14
2.3. Zasoby mieszkaniowe	16
2.4. Przedsiębiorczość	18
2.5. Rolnictwo	20
2.6. Infrastruktura edukacyjna	21
2.7. Infrastruktura sportowa	23
2.8. Zasoby kulturalne gminy	24
2.9. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	28
2.10. Bezpieczeństwo publiczne	29
2.11. Organizacje pozarządowe	30
3. Diagnoza sytuacji społecznej	31
3.1. Mapa problemów społecznych gminy i miasta Sianów	31
3.2. Grupy docelowe wymagające wsparcia w ramach polityki społecznej	36
3.3. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych	37
4. Opis głównych problemów w zakresie polityki społecznej	42
4.1. Ubóstwo	42
4.2. Bezdomność	45
4.3. Bezrobocie	47
4.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	51
4.5. Potrzeba ochrony macierzyństwa	54
4.6. Przemoc w rodzinie	56
4.7. Przestępczość oraz przestępczość nieletnich	58
4.8. Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	60
4.9. Niepełnosprawność	61
4.10. Długotrwała lub ciężka choroba	66
4.11. Alkoholizm lub narkomania	69
5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych	73
5.1. Podstawowe cele „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Sianów w latach 2016 - 2022”	73
5.2. Analiza SWOT	74
5.3. Cele strategiczne	77
5.3.1. Obszar problemowy – marginalizacja grup społecznych	77
5.3.3. Obszar problemowy - rodzina	80

5.3.4. Obszar problemowy - uzależnienia	81
5.3.5. Obszar problemowy – niepełnosprawność i choroba.....	81
5.3.6. Obszar problemowy – starzenie się społeczeństwa	82
5.4. Prognoza zmian w okresie objętym Strategią	83
5.5. Wskaźniki i źródła monitorowania	85
5.6. Źródła i ramy finansowe działań przewidzianych do realizacji w ramach strategii.....	87
Podsumowanie	88
Spis rysunków.....	89
Spis tabel	89

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów na lata 2016-2022 (dalej zwana „Strategią”) została opracowana na zlecenie Gminy Sianów, ul. Armii Polskiej 30, 76-004 Sianów. Stanowi ona nowelizację Strategii na lata 2007 – 2015 i jest podstawą do podejmowania działań w obszarze polityki społecznej w mieście i gminie Sianów. Obowiązek wdrażania rozwiązań, zmierzających do ograniczania skali występujących niekorzystnych zjawisk społecznych (bezrobocie, dysproporcje dochodowe i niedostatek materialny rodzin, alkoholizm, narkomania, problemy osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych, czy borykających się z długotrwałą chorobą, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych) stoi przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Jest to jednak proces długofalowy, zmienny w czasie, i wymagający uwzględniania zmian zachodzących w otoczeniu, stąd wymagający wnikliwego, zaplanowanego działania opartego na diagnozie istniejącej sytuacji. Odzwierciedleniem tego podejścia jest właśnie Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Sianów w latach 2016 – 2022. Stanowi ona znowelizowane, w stosunku do poprzedniego dokumentu, wytyczne dla działania władz samorządowych instytucji pomocy społecznej w zakresie formowania polityki społecznej w gminie.

Wyznaczenie strategicznych kierunków działania, oparte jest na wnikliwej diagnozie istniejących w gminie problemów społecznych, występujących zarówno w miejscowościach gminy, jak i w samym mieście Sianów. Problemy te nie są wyjątkowe, obserwowane są w całym kraju, jednak ich natężenie i skala występowania jest już specyfiką obszaru objętego strategią, czyli gminy oraz miasta Sianów.

Zdiagnozowane problemy stały się podstawą do wytyczenia celów strategicznych i ich uszczegółowienia, w takim stopniu, aby możliwe było formułowanie programów działania zawierających zadania konieczne do realizacji, terminy i zasady ich finansowania. Jest to bez wątpienia kluczowe zadanie władz samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej. Powinno być jednak wspólne dla różnych instytucji i organizacji zajmujących się pomocą społeczną w mieście i gminie oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, jak: oświata, służba zdrowia, organy porządkowe, a także wymiar sprawiedliwości. Tylko szeroka współpraca oraz zintegrowane działania dają bowiem gwarancję wdrożenia i realizacji strategii w takim wymiarze, aby uzyskane efekty były

satysfakcjonujące. Strategia musi być więc traktowana jako dobro wspólne wszystkich mieszkańców, a jej formułowanie i wdrażanie powinno być procesem społecznym.

Należy podkreślić, że niniejsza strategia nie ma charakteru zamkniętego. Wzorem poprzedniej, podlegać będzie ciągłym zmianom i modyfikacjom na skutek zmieniającej się sytuacji w otoczeniu. Możliwe jest pojawienie się nowych, lub nasilenie istniejących problemów, co sprawi, że wytyczone cele będą wymagały aktualizacji, a część z dotychczasowych być może straci znaczenie. Ten ciągły proces zmian jest jednak jak najbardziej pożądany, ponieważ strategia jest tworem żywym. Musi podążać i nadążać za sytuacją obszaru, na potrzeby którego została stworzona, a zmieniająca się sytuacja jest dowodem działań i dążeń władz lokalnych, instytucji, organizacji i społeczności lokalnej do zmiany społecznej, w którym to procesie współdziałać powinny wszystkie te podmioty.

1. Procedura tworzenia strategii

1.1. Uwarunkowania prawno – systemowe

Podstawę prawną opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Sianów”, stanowi Umowa zawarta pomiędzy Gminą i Miastem Sianów oraz Fundacją Nauka dla Środowiska.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z Ustawy z dnia z 12. 03. 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 poz. 163 z późn. zmian.) W art. 1. Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej;
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- 3) organizację pomocy społecznej;
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Art. 2.ust. 1. tejże ustawy stanowi, iż „pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.” Organami uprawnionymi i zobowiązanymi do organizowania pomocy społecznej, jak stanowi art. 2.ust. 2., są „organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.” I dalej, art. 3.ust. 1. i 3.ust. 2. precyzuje, iż „pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka” poprzez „podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.”

Obszary udzielania wsparcia w ramach pomocy społecznej określono w art. 7 wspomnianej ustawy: „Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;

- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy [...];
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.”

Inne dokumenty regulujące system pomocy społecznej, to:

- 1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2015, poz. 114 z późn. zmian.);
- 2. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011, Nr 43. poz. 225, z późn. zm.);
- 3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2011, Nr 321, poz. 1375, z późn. zm.);
- 4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015, poz. 332 z późn. zm.);
- 5. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2015, poz. 149, z późn. zm.);
- 6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2015, poz. 581 z późn. zm.);
- 7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015, poz. 1390 z późn. zm.);
- 8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2012, poz. 124 z późn. zm.);
- 9. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2015, poz. 859 z późn. zm.);
- 10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2014, poz. 1118, z późn. zm.)

11. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015, poz. 1286, z późn. zm.).

Określenie priorytetowych kierunków i działań realizowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Sianów na lata 2016-2022 jest spójne z głównymi założeniami dokumentów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej i Polski, które wpływają na politykę społeczną i mają znaczenie dla przedsięwzięć realizowanych w jej poszczególnych obszarach. Są to dokumenty na poziomie Unii Europejskiej:

- Strategia Lizbońska;
- Europejska Strategia Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu;
- Europejska Strategia Zatrudnienia.

Na poziomie kraju:

- Strategia Polityki Społecznej;
- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego;
- Narodowa Strategia Spójności;
- Strategia Rozwoju Kraju;
- Krajowa Strategia Zatrudnienia;
- Strategia Państwa Dla Młodzieży;
- Narodowy Planu Działań na Rzecz Dzieci „Polska dla Dzieci”;
- Strategia Rozwoju Edukacji;
- Strategia Rozwoju Ochrony Zdrowia;
- Narodowy Program Zdrowia;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani;
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na poziomie województwa:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku,
- Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej,

Na poziomie powiatu:

- Strategia rozwoju Powiatu Koszalińskiego na lata 2005 – 2015,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim;

Na poziomie gminy:

- Gminny Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
- Strategia Gminy i Miasta Sianów.

1.2 Metodyka prac nad Strategią

Prace nad Strategią prowadzone były pod kierunkiem Zespołu konsultacyjno – koordynującego do spraw opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Sianów w latach 2016 – 2022”. Zespół przygotował materiały źródłowe do diagnozy, a opracowaniem projektu dokumentu zajmowali się eksperci z Fundacji Nauka dla Środowiska pod kierunkiem dr Ewy Kasperskiej. Prace te obejmowały sześć etapów:

Etap I. Powołanie Zespołu.

Etap II. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie i mieście Sianów.

Etap III. Opracowanie projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Etap IV. Konsultacje projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Etap V. Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z uwzględnieniem wniosków z konsultacji projektu strategii.

Etap VI. Zatwierdzenie ostatecznej wersji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe powstałe i zgromadzone w wyniku prac Zespołu oraz badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy i miasta Sianów i instytucji związanych ze obszarem pomocy społecznej.

Diagnoza problemów społecznych występujących na badanym obszarze została sporządzona w oparciu o dane uzyskane z Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie, Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie, Banku Danych Lokalnych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie (Posterunek w Sianowie), Sądu Rejonowego w Koszalinie oraz instytucji i organizacji współpracujących z Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sianowie.

Przy aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, tworząc podstawę do wytyczania celów strategii, wykorzystano analizę SWOT. Punktem wyjścia była analiza sytuacji, polegająca na identyfikacji słabych i mocnych stron sfery społecznej gminy i miasta Sianów oraz diagnozie zjawisk obecnych w otoczeniu zewnętrznym, prowadząca do określenia szans i zagrożeń w otoczeniu. Jednocześnie przyjęto założenie, że Strategia

powinna być wyrazem woli mieszkańców, a jej formułowanie i wdrażanie jest procesem społecznym.

2. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii¹

2.1. Położenie administracyjne i dostępność komunikacyjna gminy

Gmina miejsko-wiejska Sianów położona jest w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego w powiecie koszalińskim. Od zachodu graniczy z miastem Koszalin, od strony południowej z gminą Polanów i Manowo, od północy z gminami Mielno i Darłowo, a od wschodu z gminą Malechowo. Jej powierzchnia wynosi 227 km² z czego 47% przypada na użytki rolne, a około 40% stanowią lasy. Sieć osadnicza Gminy obejmuje 38 miejscowości skupionych w 24 sołectwach. Na terenie Gminy znajdują się również 3 osiedla.

Rys. 1. Położenie miasta i gminy Sianów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Map Google

Tab. 1. Wykaz sołectw i miejscowości Gminy i Miasta Sianów

Miasto Sianów
Bielkowo: Bielkowo
Dąbrowa: Dąbrowa
Gorzebądz: Gorzebądz
Grabówko: Grabówko

¹ W celu scharakteryzowania społeczno – gospodarczych uwarunkowań strategii posłużono się diagnozą gminy i miasta Sianów sporządzoną na potrzeby budowy Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Sianów na lata 2015 – 2020 przez Fundację Nauka dla Środowiska.

Iwięcino: Iwięcino
Karnieszewice: Karnieszewice, Gracz, Płonka, Trawica, Kołzin
Kędzierzyn: Kędzierzyn
Kleszcze: Kleszcze
Kłós: Kłós
Maszkowo: Maszkowo
Mokre: Mokre, Kościerza
Osieki: Osieki
Ratajki: Ratajki, Borowiec
Rzepkovo: Rzepkovo
Skibno: Skibno, Skibienko
Sieciemín: Sieciemín, Krzykacz, Przytok, Siecieminek
Sierakowo Sławieńskie: Sierakowo Sławieńskie, Sierakówko, Sowieński Młyn, Suszka
Sucha Koszalińska: Sucha Koszalińska
Szczeglino: Szczeglino, Wonieść
Szczeglino Nowe: Szczeglino Nowe
Węgorzewo Koszalińskie: Węgorzewo Koszalińskie
Wierciszewo: Wierciszewo
Sowno: Sowno
Skwierzynka: Skwierzynka

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy i Miasta Sianów na lata 2005-2006 i 2007-2013 oraz aktualizacja na bazie danych Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie.

Gmina Sianów położona jest przy drodze krajowej nr 6 relacji Gdańsk- Szczecin. Droga ta przebiega przez centrum miasta Sianów. Jest to najważniejsza arteria komunikacyjna na terenie gminy. Gmina posiada dogodne połączenie komunikacyjne z najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi, tj. z Koszalinem, Słupskiem i Sławnem.

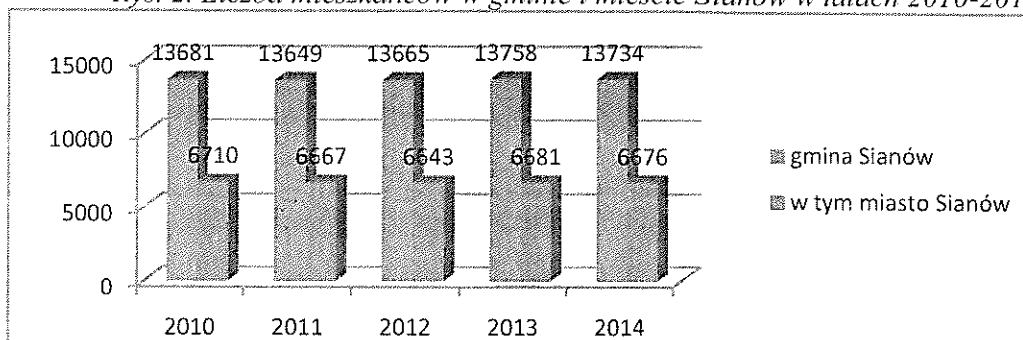
Przez teren Gminy na odcinku 15 km przebiega I-rzędna linia kolejowa relacji Gdynia – Koszalin – Szczecin. Jest to linia jednotorowa, zelektryfikowana, ze stacją w Skibnie. Umożliwia ona połączenia komunikacyjne o znaczeniu krajowym. Kursujące na tej trasie pociągi dalekobieżne umożliwiają dogodne połączenie z Koszalinem, Gdańskiem i Warszawą. Ponadto, na terenie Gminy kursują mikrobusey przewoźnika prywatnego. Słabo rozwinięta jest komunikacja autobusowa obsługiwana przez PKS, która nie dociera do wielu miejscowości Gminy. Dobre połączenie zapewnia ze Sławnem, Słupskiem i Koszalinem, co umożliwia korzystanie z połączeń krajowych i międzynarodowych.

2.2. Demografia

2.2.1. Liczba mieszkańców

W 2014 r. Gminę zamieszkiwało 13.734 osób, a wskaźnik zaludnienia wynosił 61 osób na 1 km². Prawie połowa mieszkała w mieście Sianów (6.676 osoby tj. 48,6%). Obszar wiejski liczył 7.058 osób. Od 2005 r. zauważalny jest systematyczny wzrost liczby mieszkańców Gminy, natomiast w samym mieście zmiana jest zróżnicowana.

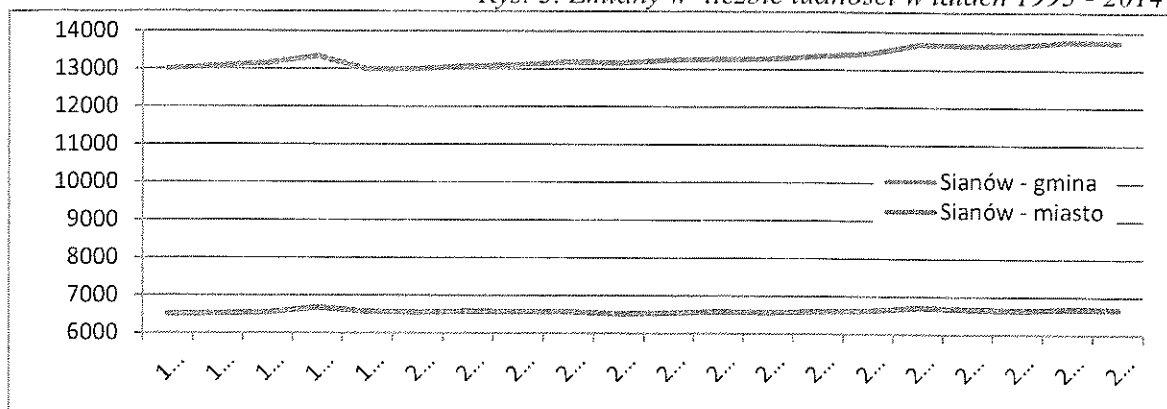
Rys. 2. Liczba mieszkańców w gminie i mieście Sianów w latach 2010-2014

Źródło: GUS, www.stat.gov.pl

Rozpatrując liczbę ludności gminy i miasta w dłuższym okresie (na przestrzeni minionego dwudziestolecia) zauważa się wprowadzić niewielki (na poziomie 0,2 – 1,0% rocznie) ale stały i dość równomierny wzrost liczby mieszkańców gminy. W 1995 zamieszkiwało ją 13.010 osób a w 2014 - 13.734 osoby. W mieście Sianów natomiast, liczba ludności ma charakter zmienny (okresy wzrostu występują naprzemiennie ze spadkami), jednak ostateczny bilans jest dodatni. W porównaniu z rokiem 1995 liczba ludności jest wyższa o 173 osoby.

Rys. 3. Zmiany w liczbie ludności w latach 1995 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Stabilna liczba mieszkańców gminy i miasta Sianów znajduje odzwierciedlenie w przyroście naturalnym. Oscyluje on wokół wartości zero i nie wykazuje stałej tendencji, zarówno dla gminy, jak i samego miasta Sianów, osiągając wartości nieco poniżej lub powyżej zera na przestrzeni ostatnich 4 lat.

Tab. 2. Przyrost naturalny w gminie i mieście Sianów w latach 2011-2014

na 1000 ludności	Lata							
	2011		2012		2013		2014	
	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto
urodzenia	9,3	10,3	9,0	8,4	9,5	8,0	9,6	9,0
zgony	10,5	9,4	8,0	9,6	8,8	7,8	9,0	10,0
przyrost naturalny	-1,1	0,9	1,0	-1,2	0,7	0,0	-0,1	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Według danych GUS, gęstość zaludnienia w gminie Sianów na przestrzeni ostatnich czterech lat utrzymywała się na średnim poziomie 60,4 os./km², natomiast w samym mieście 420,4 os./km². Należy jednak zauważyć, że długookresowe prognozy ludności dla całego województwa zachodniopomorskiego zakładają obniżającą się liczbę jego mieszkańców, w tym głównie w miastach. Wpływ na taki stan mają czynniki gospodarcze kraju i regionu oraz zjawisko suburbanizacji, tj. wyprowadzkę z miast i zamieszkiwanie na terenach podmiejskich.

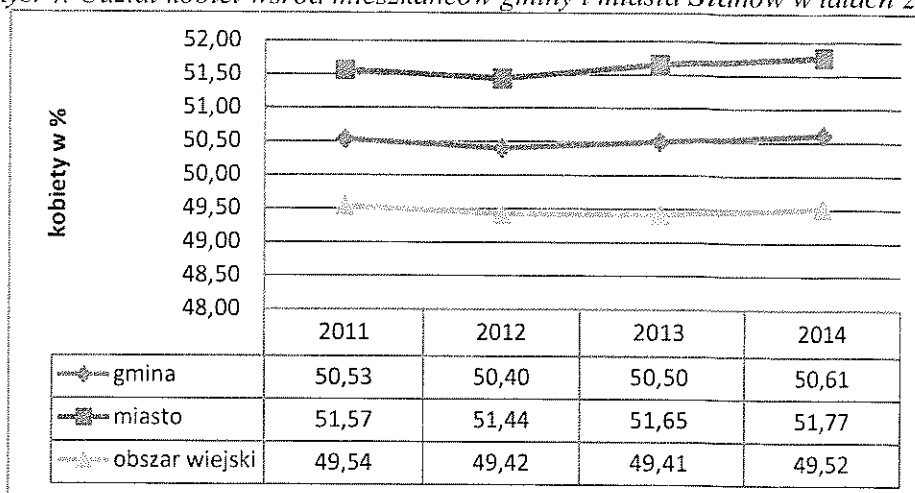
Tab. 3. Gęstość zaludnienia w gminie i mieście Sianów w latach 2011-2014

Jednostka terytorialna	Ludność na 1 km ²			
	2011	2012	2013	2014
gmina Sianów	60	60	61	61
miasto Sianów	420	418	421	420

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Analizując strukturę płci w gminie, należy stwierdzić, że odsetek kobiet i mężczyzn jest stosunkowo wyrównany, z przewagą jednego procenta na rzecz kobiet. Jednak głębsza analiza dowodzi, że proporcje te są odmienne dla miasta Sianów i dla obszaru wiejskiego gminy. Na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się stała dysproporcja płci na rzecz kobiet (blisko 52%) wśród mieszkańców Sianowa i na rzecz mężczyzn (około 50,5%) na obszarach wiejskich gminy.

Rys. 4. Udział kobiet wśród mieszkańców gminy i miasta Sianów w latach 2011 - 2014

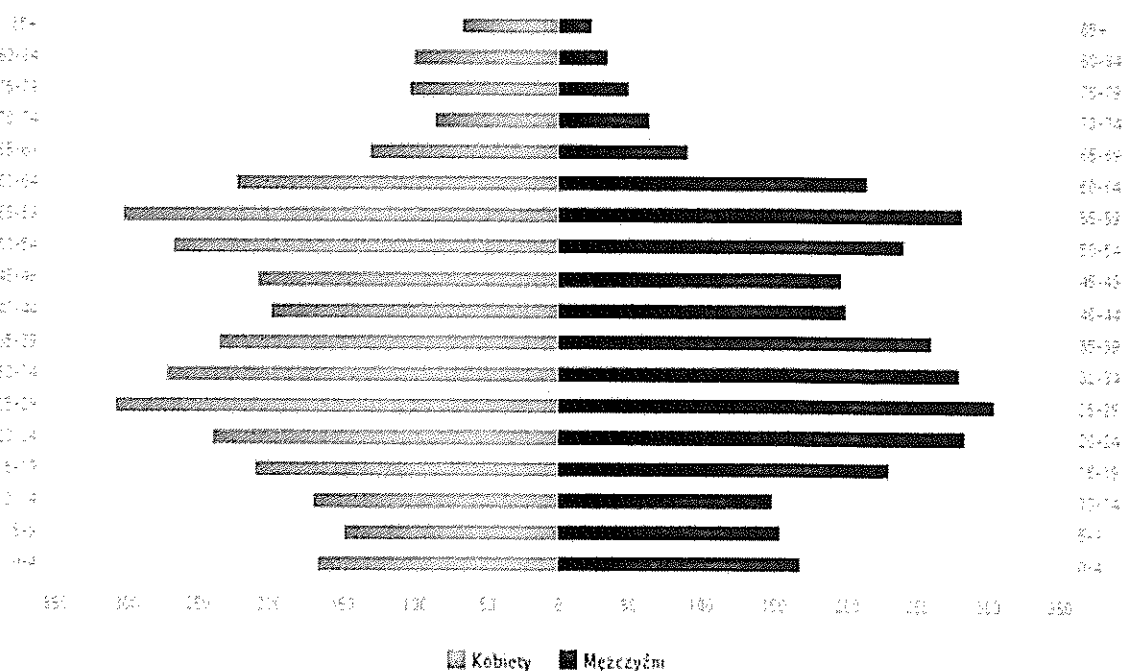

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

2.2.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Wiek jest jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe odgrywa zasadniczą rolę przy prowadzeniu wszelkich analiz demograficznych. Piramida wieku przedstawiona na rys. 5. jest graficznym obrazem struktury wiekowej społeczeństwa uwzględniającym również jego strukturę płciową.

Rys. 5. Liczba mieszkańców w gminie Sianów w podziale na grupy wieku w 2014 r.

Źródło: Polska w liczbach, www.polskawliczbach.pl

Kształt piramidy wskazuje na niewystarczającą zastępowalność pokoleń z wyraźnie zaznaczonymi okresami wyżów i niżów demograficznych. Należy spodziewać się jednak, że w przyszłości piramida przybierze kształt stagnacyjny, a w dalekiej przyszłości progresywny.

W całej Polsce można zauważyć zjawisko starzenia się społeczeństwa. Udział osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym wzrasta w stosunku do malejącej liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Taka sytuacja jest spowodowana udziałem osób z wyżu demograficznego z lat 50 i 80 w produkcyjnej grupie osób. Malejąca grupa osób w wieku przedprodukcyjnym będzie musiała ponosić duże obciążenie dla utrzymania stale zwiększającej się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym i produkcyjnym.

Tab. 4. Struktura wieku ludności gminy i miasta Sianów w latach 2012-2014

	Lata					
	2012		2013		2014	
	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2743	1249	2676	1225	2623	1213
Ludność w wieku produkcyjnym	9141	4454	9205	4475	9154	4443
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1781	940	1877	981	1957	1020
Ogółem	13665	6643	13758	6681	13734	6676

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Rezultatem przemian w procesach demograficznych jest gwałtowne zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Ich udział w ogólnej liczbie ludności gminy Sianów wynosił 19,10%, w 2014 (w 2013 – 19,45%). Szczególnie duże zmiany można zaobserwować w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. Zarówno na poziomie gminy, jak i miasta następuje systematyczny wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2013 r. ich liczba wzrosła o 5,39 % w stosunku do roku 2012, natomiast w 2014 o 4,26 % w stosunku do 2013 roku na poziomie całej gminy. Stałe zwiększanie się udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności jest spowodowane zmniejszającą się liczbą urodzeń oraz przedłużaniem przeciętnej długości trwania życia.

2.3. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe gminy Sianów to przede wszystkim lokale mieszkalne usytuowane w budynkach stanowiących w całości własność gminy Sianów oraz lokale położone w budynkach, które są współwłasnością gminy i osób fizycznych. Na dzień 31 grudnia 2013 to 381 lokali o łącznej powierzchni użytkowej 18 010 m². Gminne lokale mieszkaniowe stanowią około 10% całości zasobów mieszkaniowych gminy. Z uwagi na swój wiek i stan techniczny należą do najtrudniejszych w eksploatacji.

Administrowaniu podlegają następujące zasoby gminy:

1. Budynki gminne: 32 budynki z 139 lokalami mieszkalnymi, o powierzchni użytkowej 67,12 tys. m²,
2. Lokale mieszkalne i udział w nieruchomości wspólnej: w 88 budynkach wspólnot – 242 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 10,97 tys. m².
3. Lokale użytkowe: 7 lokali o powierzchni użytkowej 205 m²,
4. Tereny stanowiące odrębną własność.

Tab. 6. Zestawienie lokali mieszkalnych i socjalnych oraz ich powierzchni

Wyszczególnienie	Budynki gminne			Lokale gminne w budownictwie wspólnot		
	Ilość budynków	Ilość lokali	Pow. użyt. lok. w tys. m ²	Ilość budynków	Ilość lok. mieszk.	Pow. użyt. lok. w tys. m ²
budynki do 7 lokali	29	110	5,58	60	119	5,64
- w tym lokale socjalne	-	15	0,45	-	6	0,29
- poz. lokale mieszkalne	-	95	5,13	-	113	5,35
budynki pow. 7 lokali	3	29	1,54	28	123	5,33
- w tym lokale socjalne	-	2	0,04	-	1	0,02
- poz. lokale mieszkalne	-	27	1,50	-	122	5,31
RAZEM	32	139	7,12	88	242	10,97
- w tym lokale socjalne	-	17	0,49	-	6	0,31
- poz. lokale mieszkalne	-	122	6,63	-	235	10,66

Źródło: opracowanie własne na podst. Załącznika do uchwały rady miejskiej nr LIII382/2014 z dn. 24.10.2014 r.

O jakości zamieszkania decydują dwa wskaźniki: przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę (w m²) oraz przeciętna liczba osób na jedno mieszkanie. Przepiętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę w gminie Sianów wynosiła 24,3 m² w 2013 roku i mimo jej sukcesywnego wzrostu, była niższa od wskaźnika dla powiatu

koszalińskiego, województwa zachodniopomorskiego oraz Polski. Świadczy to o niskiej jakości zamieszkania w gminie Sianów. Wskaźnik przeciętnej ilości osób na 1 mieszkanie w gminie Sianów w 2013 roku wynosił 3,41 i był wyższy od wskaźnika dla powiatu koszalińskiego, województwa zachodniopomorskiego oraz Polski ogółem, co również świadczy o niskiej jakości zamieszkania w gminie.

Tab.7. Zasoby mieszkaniowe gminy Sianów w latach 2008-2014

Lata	Zasoby mieszkaniowe gminy Sianów 2008-2014 (w m ²)	
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę
2008	75,3	22,5
2009	75,8	22,7
2010	81,4	23,2
2011	81,7	23,5
2012	82,1	23,9
2013	82,7	24,3
2014	b.d.	24,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

W ocenie warunków mieszkaniowych za podstawowy wskaźnik do analizy ilościowej sytuacji mieszkaniowej przyjęto liczbę mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców.

Tab. 8. Mieszkania w zasobie mieszkaniowym w gminie Sianów w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	Mieszkania w zasobie mieszkaniowym w gminie Sianów w latach 2008-2014						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mieszkania na 1000 osób	298,5	298,7	284,8	287,3	290,7	293,2	b. d.
Zasób mieszkaniowy	3.985	4.015	3.896	3.921	3.972	4.034	4.090
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	299.999	304.423	317.088	320.162	325.923	333.689	b. d.

Źródło: GUS, www.stat.gov.pl

Na koniec 2013 roku poziom nasycenia w mieszkania w gminie Sianów wynosił 293,2 mieszkania na 1000 ludności i był niższy, zarówno od wskaźnika dla Polski (359,9), jak i województwa zachodniopomorskiego (365,9) oraz powiatu koszalińskiego (317,7). Dane te świadczą o dużych potrzebach mieszkaniowych gminy Sianów. Jedynie intensyfikacja

efektów rzeczowych budownictwa mieszkaniowego w kolejnych latach może poprawić tę niekorzystną sytuację ilościową zasobów mieszkaniowych.

2.4. Przedsiębiorczość

Na terenie gminy, według stanu na koniec 2014 r., zarejestrowane były 1362 podmioty gospodarcze, w tym 1.311 prywatne i 51 publiczne, które prowadzą działalność w różnych branżach i przyjmują różną formę prawną. Zestawienie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wg PKD w gminie Sianów w latach 2010-2014 przedstawia tabela 9.

Tab. 9. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan na dzień 31 XII)

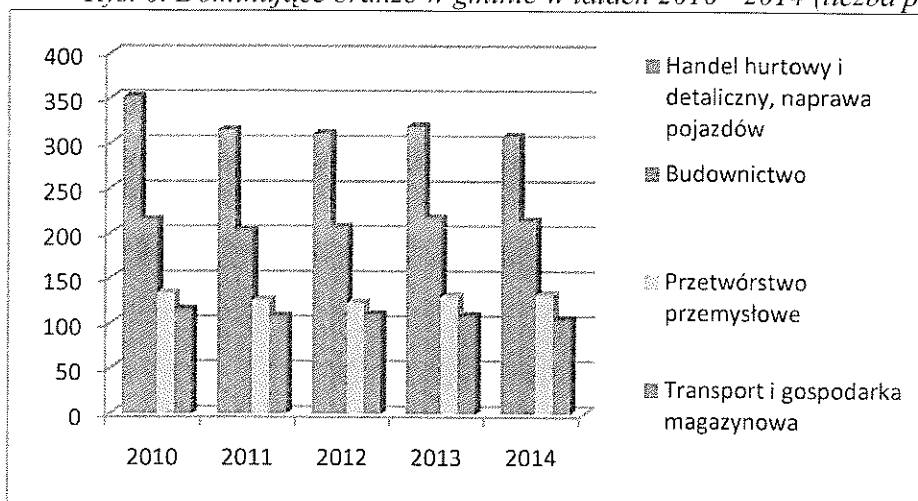
Sekcje gospodarki	2010	2011	2012	2013	2014
A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	72	70	74	74	70
B - górnictwo i wydobywanie	2	2	2	3	3
C - przetwórstwo przemysłowe	134	126	123	130	132
D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elekt., gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	2	2	5	5
E - dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	8	7	6	6
F - budownictwo	215	203	207	217	214
G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	352	315	311	319	308
H - transport i gospodarka magazynowa	116	108	110	109	105
I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	56	57	59	55	55
J - informacja i komunikacja	7	8	13	14	16
K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa	36	31	35	32	37
L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	56	59	83	82	83
M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	72	75	69	70	71
N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	26	35	32	33	43
O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7	7	7	7	7
P - edukacja	15	22	27	26	28
Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58	58	60	67	64
R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	24	22	22	24	24
S i T - pozostała działalność usługowa oraz gosp. domowe zatrudniające pracowników; gosp. domowe produkujące wyroby i świadczące usługi	86	93	92	90	91

na własne potrzeby					
RAZEM	1 343	1 301	1 335	1 363	1 362

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Można zauważyć, że dynamika rozwoju branż związana jest z lokalizacją gminy. Najwięcej podmiotów gospodarczych działa bowiem w sektorze G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, chociaż ich liczba na przestrzeni lat spada. Dużo firm funkcjonuje poza tym, w sektorze F – budownictwo oraz w sektorze C – przetwórstwo przemysłowe. Położenie przy drodze krajowej nr 6 (E-28) Szczecin – Gdańsk, oznacza nasilony ruch turystyczny, co czyni gminę miejscem atrakcyjnym dla inwestorów z branż: sprzedaży samochodów, gastronomii, stacji benzynowych, w ramach których obserwowany jest obecnie dynamiczny rozwój. Po spadku ogólnej liczby przedsiębiorstw między 2010 a 2011 rokiem, od 2012 r. ponownie obserwuje się wzrost tej liczby. Liczbę firm z dominujących branż prezentuje rys. 6.

Rys. 6. Dominujące branże w gminie w latach 2010 - 2014 (liczba podmiotów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Portretu Terytorialnego, GUS

Sektorem, w którym w ostatnich latach obserwuje się rozwój są też usługi turystyczne. Coraz popularniejszą formą wypoczynku w gminie staje się agroturystyka. Ośrodki agroturystyczne to gospodarstwa rolne, które zostały przekształcone tak, aby zagwarantować gościom atrakcyjną formę wypoczynku, bardzo zbliżoną do warunków wiejskich. Oferują one noclegi, domowe jedzenie oraz rekreację. Baza noclegowa w gminie jest jednak dość skromna, jak na jej potencjał turystyczny. Najwięcej obiektów stanowią wspomniane gospodarstwa agroturystyczne (ok. 30), a ich liczba od kilku lat systematycznie wzrasta.

Znacznie skromniej natomiast prezentuje się oferta innych miejsc noclegowych. W gminie jest tylko jedno schronisko i motel, jeden dom gościnny, brak jest hotelu. Szczegóły przedstawiono w tabeli 10.

Tab. 10. Baza noclegowa gminy Sianów w 2014 r.

Baza turystyczna	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych
Dom Gościnny	1	68
Motele	1	28
Kwatery prywatne	2	60
Gospodarstwa agroturystyczne	ok. 30	ok. 220
Schroniska młodzieżowe	1	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS i portali ogłoszeniowych

2.5. Rolnictwo

Użytki rolne stanowią w Gminie ok. 48,0 %, lasy ok. 44,5 %, wody ok. 0,5%, pozostałe ok. 7,0 %. Rolnictwo jest ważną aspektem rozwoju gospodarczego gminy. Dobre warunki glebowe sprzyjają uprawie zbóż, rzepaku, warzyw oraz hodowli bydła mlecznego i trzody chlewnej. Mimo to, obecny stan rolnictwa sprawia, że nie jest to najbardziej dochodowy sektor w gospodarce.

W gminie jest 1180 gospodarstw, których struktura kształtuje się następująco:

- od 1 do 2 ha – 405 gospodarstw,
- od 2 do 5 ha – 359 gospodarstw,
- od 5 do 7 ha – 93 gospodarstwa,
- od 7 do 10 ha – 105 gospodarstw,
- od 10 do 15 ha – 85 gospodarstw,
- powyżej 15 ha – 133 gospodarstwa.

Zatem gospodarstwa małe, do 5ha stanowią aż 65% liczby gospodarstw w Gminie. Na tej podstawie stwierdzić można, iż następuje pewne rozdrobnienie struktury agrarnej. Przy czym, w związku z przystąpieniem Gminy do zmian w planie zagospodarowania przestrzennego, zaobserwowano wzrost wniosków dotyczących przekwalifikowania gruntów rolnych pod budownictwo mieszkaniowe, tworzenie dużych gospodarstw rolnych oraz zwiększenie powierzchni leśnej, co ma związek z dopłatami z funduszy unijnych.

Na 1.362 podmioty wpisane do rejestru REGON na terenie gminy Sianów w 2014 r. 70, a więc tylko 5%, zajmowało się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem lub/i rybactwem².

2.6. Infrastruktura edukacyjna

Oświata to jedna z kluczowych dziedzin, zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, jak i lokalnym. Im bardziej wykształcone społeczeństwo, tym szybciej i lepiej potrafi się przystosować do realiów dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej i społecznej.

W Gminie Sianów funkcjonuje 10 placówek oświatowych i opiekuńczych, w tym 6 placówek prowadzonych przez Gminę Sianów oraz 4 prowadzone przez stowarzyszenia.

Placówki prowadzone przez Gminę Sianów to:

1. Żłobek „Skrzat” w Sianowie,
2. Przedszkole Gminne w Sianowie,
3. Szkoła Podstawowa nr 1 w Sianowie – przy szkole jeden oddział przedszkolny,
4. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Sianowie – przy szkole trzy oddziały przedszkolne,
5. Zespół Szkół w Dąbrowie (dwa oddziały przedszkolne, szkoła podstawowa, gimnazjum),
6. Gimnazjum Gminne w Sianowie

Placówki prowadzone przez stowarzyszenia, to natomiast:

1. Zespół Placówek Oświatowych w Iwęcinie (punkt przedszkolny, oddział przedszkolny, szkoła podstawowa),
2. Szkoła Podstawowa w Suchej Koszalińskiej - przy szkole jeden oddział przedszkolny,
3. Szkoła Podstawowa w Szczeglinie - przy szkole jeden oddział przedszkolny,
4. Punkt Przedszkolny „Muszelki” w Suchej Koszalińskiej,

Tab. 11. Statystyki szkół podstawowych i gimnazjalnych prowadzonych przez Gminę Sianów (dane za rok 2015)

Placówka	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów w oddziale
SP nr 1	6	100	17
SP nr 2	16	395	25
SP Dąbrowa	6	87	15

² Portret Terytorialny, GUS

Gimnazjum Dąbrowa	3	60	20
Gimnazjum Sianów	10	232	23
RAZEM	41	874	22

Źródło: Opracowano na podstawie danych podstawy danych SIO 09.2015

Tab. 12. Szkoły w gminie Sianów prowadzone przez stowarzyszenia (dane za rok 2015)

Placówka	Liczba oddziałów	Liczba uczniów w	Średnia liczba uczniów w oddziale
SP Iwęcino	6	76	13
SP Sucha Koszalińska	6	62	11
SP Szczeglino	6	51	9
RAZEM	18	189	10

Źródło: Opracowano na podstawie danych SIO 09.2015

Tab. 13. Wybrane dane o żłobkach, przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Sianów (dane za rok 2015)

Placówka	Liczba oddziałów			Liczba wychowanków		
	cało-dniowych	5-godzinnych	Razem	Razem	w tym 5-letnich	w tym 6-letnich
Żłobek "Skrzat"	2	---	2	50	---	---
Przedszkole Gminne	6	---	6	146	22	---
SP1	---	1	1	24	20	4
SP2	2	1	3	59	56	3
Dąbrowa	1	1	2	35	13	2
RAZEM	11	3	14	314	111	9

Źródło: Opracowano na podstawie danych SIO 09.2015

Tab. 14. Wybrane dane o punktach przedszkolnych, przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych prowadzonych przez stowarzyszenia (dane za 2015 rok)

Placówka	Liczba oddziałów			Liczba wychowanków		
	cało-dniowych	5-godzinnych	Razem	Razem	w tym 5-letnich	w tym 6-letnich

SP Sucha Koszalińska	--	1	1	11	8	3
SP Szczeglino	--	1	1	12	9	1
PP „Muszelki”	--	--	1	10	--	--
PP „Pod Kogucikiem”	1	1	2	32	8	8
RAZEM	1	3	5	65	25	12

Źródło: Opracowano na podstawie danych SIO 09.2015

Dodatkowo, na terenie gminy funkcjonuje żłobek. Istniejąca sieć szkół oraz infrastruktura obiektów oświatowych zabezpiecza potrzeby i oczekiwania mieszkańców gminy Sianów, chociaż stan obiektów szkolnych i ich wyposażenie jest zróżnicowany. W szkole w Suchej Koszalińskiej, Szczeglinie i w Gimnazjum Gminnym w Sianowie nastąpiła wymiana systemów grzewczych na olejowe, a w szkołach podstawowych nr 1 i 2 w Sianowie na gazowe. Szkoła w Dąbrowie została wybudowana już z ogrzewaniem olejowym. Jedyne obiekty, w których nie został zmodernizowany system ogrzewania to szkoła w Iwęcinie.

W szkołach działają biblioteki, które współpracują z Centrum Kultury i Biblioteką Publiczną Gminy i Miasta Sianów oraz z jej filiami na wsiach, a także sale gimnastyczne: SP nr 2 w Sianowie, SP w Suchej Koszalińskiej, SP w Dąbrowie, SP w Iwęcinie, Gimnazjum w Sianowie.

2.7. Infrastruktura sportowa

Bazę sportową na terenie gminy stanowi³:

- 1 stadion (posiada dwa boiska do gier wielkich) – Sianów,
- 2 boiska do gier wielkich (we wsiach Skibno, Sieciemin),
- 14 boisk wielofunkcyjnych z kostki polbruk (Skwierzynka, Wierciszewo, Kłos, Grabówko, Sieciemin, Szczeglino, Biolkowo, Maszkowo, Iwęcino, Dąbrowa, Sucha Koszalińska, Kleszcze, Osicki, Skibno),
- 2 boiska wielofunkcyjne z nawierzchnią tartanową,
- 1 boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią asfaltową,

³ Dane UGiMS z 2015 r.

- 2 boiska piłkarskie o wymiarach 30x60 ze sztuczną nawierzchnią (boisko Orlik 2012 w Sianowie przy ul. Mickiewicza, boisko przy ul. Dębowej w Sianowie),
- Siłownia zewnętrzna,
- Skatepark,
- 2 hale widowiskowo-sportowe,
- 4 sale sportowe (przy SP 2 w Sianowie, SP w Suchej Koszalińskiej, SP w Dąbrowie, SP w Iwęcinie).

Dzieci i młodzież mogą rozwijać swoje zainteresowania sportowe masowo w SKS oraz specjalistycznie i wyczynowo w UKS. Na terenie gminy działają następujące kluby sportowe:

- Klub Sportowy Victoria Sianów (piłka nożna),
- Klub Sportowy Sieciemin (piłka nożna),
- Uczniowski Klub Sportowy Victoria SP 2 Sianów (piłka nożna),
- Uczniowski Klub Sportowy Kometa Sianów (badminton),
- Uczniowski Klub Sportowy Sucha Koszalińska,
- Uczniowski Klub Sportowy Tori im. E.L. Krause przy ZS w Dąbrowie,
- Jeździecki Klub Sportowy „Dako - Galant” Skibno,
- Uczniowski Ludowy Klub Jeździecki Rzepkowo,
- Uczniowski Klub Jeździecki Farah Kędzierzyn,
- Klub Wędkarstwa Sportowego TROTKA,
- Klub Kickboxingu i Boksu Wictoria Sianów,
- Klub Sportowy Darz Bór Karnieszewice,
- Stowarzyszenie 4x4 Sianów,
- Stowarzyszenie Sianowska Akademia Sportu,
- Uczniowski Klub Sportowy przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Osiekach.

2.8. Zasoby kulturalne gminy

W gminie Sianów do 2014 r. zlokalizowana była 1 biblioteka oraz 7 filii bibliotecznych. Każdego roku z biblioteki korzysta ok. 3000 czytelników, księgozbiór wszystkich filii to ok. 40 tys. wolumenów.

Ważnym ośrodkiem dla gminy Sianów jest Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Sianów. Centrum Kultury to także nowoczesne kino i galeria Zorza oraz trzynaście świetlic wiejskich działających na terenie gminy a w dziewięciu z nich prowadzone są zajęcia edukacyjne od poniedziałku do piątku. Główna siedziba CKiBP znajduje się

w Sianowie przy Placu pod Lipami 9. Budynek został oddany do użytku 24 grudnia 2013 roku. Jego inaugurację działalności rozpoczęto w pierwszy dzień ferii szkolnych 17 grudnia 2014 roku. Powstał od podstaw ze środków pochodzących z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i budżetu Gminy Sianów. Całość inwestycji to 1 926 010,00 zł. Wkład własny gminy wyniósł 482 010,00 zł, a kwota dotacji 1 444 000,00 zł. Centrum jest w pełni przystosowane do obsługi czytelników niepełnosprawnych. W budynku zamontowane są szerokie drzwi wejściowe, które ułatwiają poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich. Do pomieszczeń usytuowanych na I piętrze można dostać się windą. Regały biblioteczne ustawione są tak, aby niepełnosprawni mogli swobodnie korzystać z księgozbioru. Osoby głuchonieme mogą korzystać z programu „Równość człowieka głuchego, komunikacja osób niesłyszących i niedosłyszących”.

W 2014 roku do bibliotek zakupiono 88% książek ze środków własnych, oraz 12 % w ramach programu Biblioteki Narodowej. W roku tym zaprenumerowanych było 39 tytułów czasopism. Wszystkie filie biblioteczne i punkt biblioteczny w Skibnie prenumerują lokalną gazetę codzienną - „Głos Koszaliński”.

Sianowska biblioteka, wraz ze wszystkimi filiami bibliotecznymi, jest w pełni skomputeryzowana. Biblioteka Publiczna w Sianowie wyposażona jest w nowoczesny sprzęt multimedialny, taki jak czytelnia internetowa, stanowiska dla dzieci i dorosłych do odsłuchu e-booków, infokioski oraz stanowiska z iPadami. W każdej z filii znajdują się nowoczesne jednostki komputerowe. We wszystkich placówkach działa też system biblioteczny MAK+, obejmujący cały księgozbiór. Od 2014 roku nowości są do katalogu wprowadzane na bieżąco. Dzięki elektronicznemu systemowi czytelnicy, po zalogowaniu, mają możliwość dokonywania rezerwacji lub zamówienia książek przez Internet, sprawdzenia poszukiwanych tytułów oraz przewidzianych terminów zwrotu wypożyczonych egzemplarzy. Dodatkową funkcją związaną z obsługą konta w programie MAK + jest możliwość przedłużania terminu zwrotu książek. Usługi oferowane przez MAK+ są dostępne przez internet z dowolnego miejsca, bez konieczności wizyty w bibliotece. Ich użytkownikami są, co zrozumiale, przede wszystkim czytelnicy sianowskich bibliotek, z każdej grupy wiekowej. Dzięki prowadzeniu szkoleń dla seniorów, również oni stają się znaczącą grupą odbiorców e-usług.

Liczba udzielonych informacji bibliograficznych dla czytelników w 2015 roku, wyniosła 3047. W porównaniu do 2014 roku jest to wzrost o 190 informacji. Informacji rzeczowych udzielono natomiast 32 000. W stosunku do roku poprzedniego również jest to wzrost, aż o 3 908 udzielonych informacji.

W bibliotece prowadzona jest kartoteka informacji o regionie, gromadzone są wycinki prasowe na temat Gminy oraz regionalia. Biblioteka współpracuje też z Referatem Rozwoju Urzędu Gminy i Miasta Sianów, z którego otrzymuje wszelkie wydawane z inicjatywy samorządu publikacje. Dzięki temu możliwe było stworzenie kącika regionalnego.

Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna, w ramach umowy użyczenia z Gminą Sianów, Spółdzielnią Mieszkaniową Bratek (dotyczy jednej świetlicy) i Parafią Rzymsko - Katolicką w Szczeglinie (dotyczy jednej świetlicy) dysponuje następującymi budynkami znajdującymi się na terenie Gminy i Miasta Sianów:

- 1) Kino Galeria Zorza w Sianowie,
- 2) Świetlica w Maszkowie
- 3) Świetlica w Rzepkowie
- 4) Świetlica w Skwierzynie
- 5) Świetlica w Sownie,
- 6) Świetlica w Sianowie, ulica Słowackiego
- 7) Świetlica w Sianowie, ulica Dębowa,
- 8) Świetlica w Iwęcinie,
- 9) Świetlica w Szczeglinie
- 10) Świetlica w Dąbrowie,
- 11) Świetlica w Bielkowie,
- 12) Świetlica w Gorzebadzu,
- 13) Świetlica w Grabówku,
- 14) Świetlica i Punkt Biblioteczny w Skibnie
- 15) Filia Biblioteczna w Węgorzewie,
- 16) Filia Biblioteczna w Wierciszewie,
- 17) Filia Biblioteczna w Karnieszewicach,
- 18) Filia Biblioteczna w Sierakowie Sławieńskim,
- 19) Filia Biblioteczna w Siecieminiu
- 20) Filia Biblioteczna w Osiakach.

W Centrum Kultury odbywają się zajęcia pozalekcyjne, podczas których przybliżane są zagadnienia związane z różnymi dziedzinami sztuki: muzyką, literaturą, malarstwem, tańcem, kuchnią itp. Na stałe działa tu 7 sekcji, które są prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę. Zajęcia odbywają się codziennie od poniedziałku do piątku i obejmują:

- 1) Zajęcia wokalne – zajęcia artystyczne prowadzone przy instrumencie, nauka śpiewu z instruktorem od muzyki;

- 2) Zajęcia artystyczne dla dzieci - uczestnicy wykonują prace plastyczne i poznają różnorodne techniki plastyczne;
- 3) Zajęcia techniczne - uczestnicy warsztatów wykonują prace związane z szyciem na maszynie i kreatywnym rękodziełem, tworząc różnorodne rzeczy: od biżuterii, przez ubrania po przedmioty codziennego użytku;
- 4) Zajęcia teatralne - uczestnicy warsztatów rozwijają umiejętności aktorskie, dykcję, pantomimę. Realizują zadania aktorskie w scenach dramatycznych. Ćwiczą improwizację, interpretację tekstu oraz pracę z rekwizytem i w kostiumie. Przyszli aktorzy wyjechali na biwak do Krzykacza na spotkanie z pantomimą;
- 5) Zajęcia taneczne – zajęcia prowadzone są w Gimnazjum Gminnym im. Ireny Sendlerowej w ramach dwóch zespołów: grupa młodsza i grupa starsza. Zespoły występują na imprezach kulturalnych i plenerowych. Posiadają stroje zakupione ze środków Centrum Kultury;
- 6) Zajęcia gitarowe – zajęcia z instrumentem. Na stanie Centrum Kultury w Sianowie znajdują się 6 gitar akustycznych;
- 7) Zajęcia kulinarne - na warsztatach dzieci poznają przepisy kuchni polskiej i świata. Przygotowują różnorodne dania na zimno i ciepło. Poznają tajniki cukiernictwa.
- 8) Zajęcia fotograficzne – były prowadzone do października (trwająca obecnie przerwa jest spowodowana urlopem macierzyńskim osoby prowadzącej). Uczestnicy warsztatów poznawali nowoczesne metody i techniki utrwalania obrazu za pomocą aparatów cyfrowych. Zaznajamiali się z obróbką cyfrową zdjęć oraz poznawali parametry selekcji zdjęć. Zajęcia realizowane były studyjnie oraz w plenerze.

Prowadzone przez Centrum świetlice zlokalizowane we wsiach Gminy oraz Sianowie działają od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych. Przyjmowane są do nich dzieci od 6 do 16 lat. W ramach swojej działalności instruktorzy stale współpracują z sołtysami. W świetlicach organizowany jest zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży. Uczestnicy korzystają z wyjazdów na lodowisko, basen. Ponadto, organizowane są różnorodne imprezy kulturalne, zabawy karnawałowe, mikołajki. Z oferty świetlic korzysta codziennie około 100 młodych mieszkańców Gminy i Miasta Sianów. Dla uczestników świetlic skierowana jest oferta zabaw integracyjnych, sportowych, pomoc w odrabianiu lekcji.

Jedyne w Gminie kino – Zorza działa przez cały rok, oferując bezpłatnie pokazy teatralne, spektakle muzyczne oraz seanse filmowe. Rocznie z kina korzysta około 2500 mieszkańców. Przy kinie działa również galeria Zorza, w której każdego roku odbywa się 6

wernisaży. Swoją twórczość prezentują zarówno twórcy lokalni, jak i pochodzący z całej Polski.

Od wielu lat w mieście organizowane są Dni Ziemi Sianowskiej, Dożynki Gminne. Wprowadzono także nowe imprezy: Piknik Profilaktyczny „Masz Wybór”, Piknik Flagi, Koncert dla Wolontariuszy, Folk Film Festiwal, Sfera Kultury – koncerty w parku miejskim w Sianowie. W latach 2012 – 2014 odbywały się też plenerowe spotkania dla niepełnosprawnych mieszkańców gminy: Powitanie lata, Grzybobranie (impreza skierowana do beneficjentów Środowiskowego Domu Samopomocy w Sianowie).

2.9. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

W Sianowie funkcjonują trzy Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej: „Słoneczko”, „Kolmed” i „Medicus” (są to jedyne ZOZy w Gminie), gdzie pracuje 6 lekarzy rodzinnych, ponadto, działają 2 indywidualne praktyki stomatologiczne i 6 prywatnych praktyk pielęgniarstwa, laryngolog i ginekolog. Na terenie gminy do 2013 r. były 3 apteki ogólnodostępne, od 2014 są 4 (wszystkie w mieście Sianów)⁴. Pomoc specjalistyczna oraz szpital znajduje się w Koszalinie.

Na terenie gminy działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS) w Sianowie, który realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz rządowych programów pomocy społecznej.

W gminie działa też Środowiskowy Dom Samopomocy „Szansa”, zlokalizowany w Sianowie. Jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu, współpracującą z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sianowie, przeznaczoną dla 30 osób przewlekłe psychicznie chorych lub niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i lekkim powyżej 18 roku życia. Dom ma charakter lokalny, obejmuje swymi świadczeniami mieszkańców Gminy i Miasta Sianów. Zapewnia wszechstronne wsparcie, rehabilitację, możliwość rozwijania indywidualnych zainteresowań poprzez prowadzenie różnorodnych zajęć terapeutycznych, rekreacyjnych, edukacyjnych i kulturalno-oświatowych⁵.

Przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sianowie istnieje Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy. Pełni tam dyżur psycholog i członek Zespołu

⁴ Na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy... oraz Portretu Terytorialnego (GUS)

⁵ Środowiskowy Dom Samopomocy, www.mgops.sianow.pl

Interdyscyplinarnego. W 2014 r. z poradnictwa specjalistycznego (psychologa klinicznego) skorzystało 37 osób a z pomocy członka Zespołu Interdyscyplinarnego 21 osób⁶.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie działa przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sianowie. Do głównych jego zadań należy⁷:

1. diagnozowanie przemocy w rodzinie,
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym i na zewnątrz,
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2014 r. do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego przekazanych zostało 18 formularzy A Niebieskiej Karty, w tym: założonych przez Policję – 8, z Gimnazjum Gminnego – 1, z Ośrodków Pomocy Społecznej – 9.

Inne podmioty związane z pomocą społeczną, funkcjonujące na terenie Gminy Sianów to:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych,
- Sianowska Fundacja Jesteśmy Razem.⁸

2.10. Bezpieczeństwo publiczne

Do infrastruktury bezpieczeństwa publicznego, poza placówkami służby zdrowia, zalicza się posterunki policji oraz straży pożarnej. Na terenie gminy Sianów zlokalizowane są następujące placówki:

- Posterunek Policji w Sianowie, ul. Łużycka 27, 76-004 Sianów,
- Ochotnicza Straż Pożarna (OSP) w Sianowie, ul. Piastów 1, 76-004 Sianów,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sierakowie Śl.; Ochotnicza Straż Pożarna w Iwęcinnie;
Ochotnicza Straż Pożarna w Osiekach; Ochotnicza Straż Pożarna w Siecieminiu
- Straż Miejska ul. Łużycka 27, 76-004 Sianów

⁶ Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie za 2014 r. oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej na 2015 r., str. 7.

⁷ Sprawozdanie..., op. cit., str. 8, 9

⁸ sianowskafundacja.pl

- Stanowisko ds. zarządzania kryzysowego, obrony cywilnej i spraw obronnych (w ramach Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie).

2.11. Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy i Miasta Sianów funkcjonuje 50 organizacji pozarządowych prowadzących działalność w zakresie m.in.:

- rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych,
- ochrony zdrowia,
- nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu
- przeciwdziałania patologiom społecznym,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w Gminie w 2014 r. miała charakter finansowy oraz pozafinansowy⁹. Finansowe formy współpracy polegały na zlecaniu zadań publicznych poprzez powierzenie lub wspieranie ich realizacji, lub też na wspólnej realizacji zadań na zasadach partnerstwa. Pozafinansowe formy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego obejmowały natomiast:

- konsultowanie z podmiotami programu, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- udzielanie informacji o istnieniu innych źródeł finansowania, zwłaszcza pochodzących z sektora prywatnego, funduszy celowych i prywatnych fundacji,
- udostępnianie obiektów gminnych do realizacji zadań publicznych na preferencyjnych zasadach, w szczególności pomieszczeń na siedzibę dla organizacji pozarządowych,
- promowanie działalności organizacji pozarządowych na stronach internetowych gminy oraz w miesięczniku „Nasza Gmina”,
- pomoc w nawiązywaniu kontaktów zagranicznych z organizacjami o podobnym charakterze,

⁹ Sprawozdanie z realizacji programu współpracy Gminy i miasta Sianów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3. ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2014 r., str. 2, 3

- realizację wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej, szczególnie z zakresu kultury, sztuki, turystyki, sportu, rekreacji, przeciwdziałania uzależnieniom.
- W sumie w 2014 r. przyznano organizacjom pozarządowym dotacje w konkursach otwartych w wysokości 261 250,00 zł, z czego organizacje wykorzystały 259 152,53 zł. Z kolei poza otwartym konkursem ofert przyznano i wykorzystano kwotę 22 270,00 zł.

3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Mapa problemów społecznych gminy i miasta Sianów

W trakcie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Sianów na lata 2016 - 2022, zidentyfikowano występujące problemy społeczne, oraz wskazano główne problemy społeczne, których skuteczne rozwiązanie warunkuje poprawę sytuacji społecznej mieszkańców Sianowa i gminy.

W 2014 roku pomocą społeczną objęto 500 rodzin i na przestrzeni ostatnich 3 lat jest to spadek o blisko 200 rodzin. W ostatnim roku zanotowano również spadek liczby osób objętych pomocą.

Tab. 15. Objęci pomocą społeczną w latach 2012 – 2014

(ilość)	2012	2013	2014
osoby	884	950	885
rodziny	695	556	500
liczba osób w rodzinie	2542	1897	1754

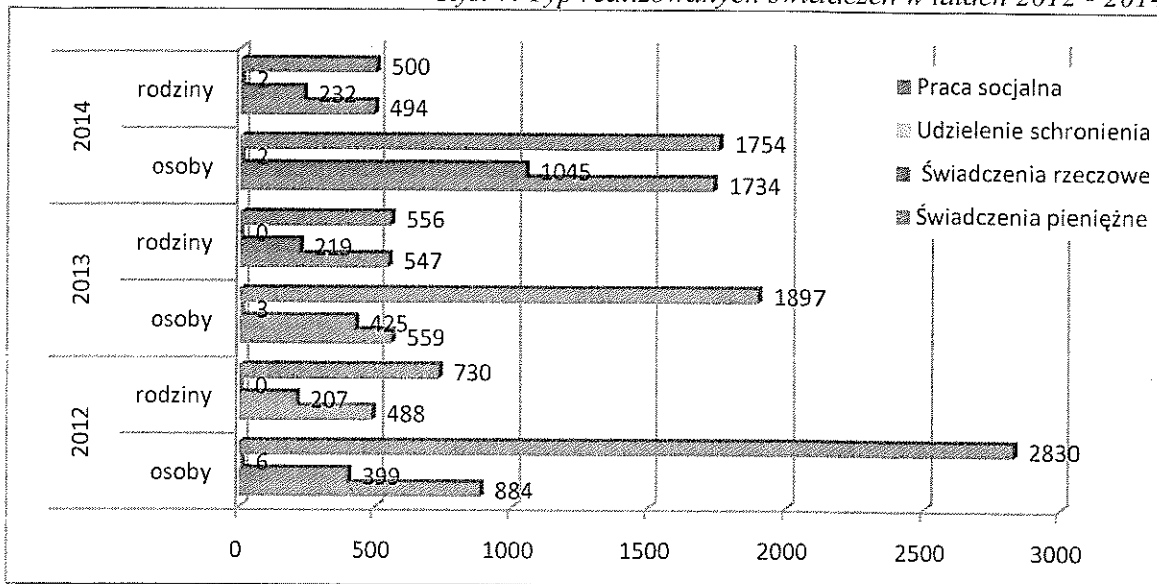
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Sianowie

Analizując typy udzielonych świadczeń (rys. 7), stwierdzić można, że świadczenia pieniężne i rzeczowe na rzecz rodzin utrzymują się na stosunkowo zbliżonym poziomie. Na przestrzeni ostatnich 3 lat maleje udział pracy socjalnej, a w ostatnim roku znacząco wzrosła ilość zasiłków udzielonych osobom, zwłaszcza tych, o charakterze pieniężnym (ponad 3-krotnie).

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy MGOPS w Sianowie są: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, przemoc

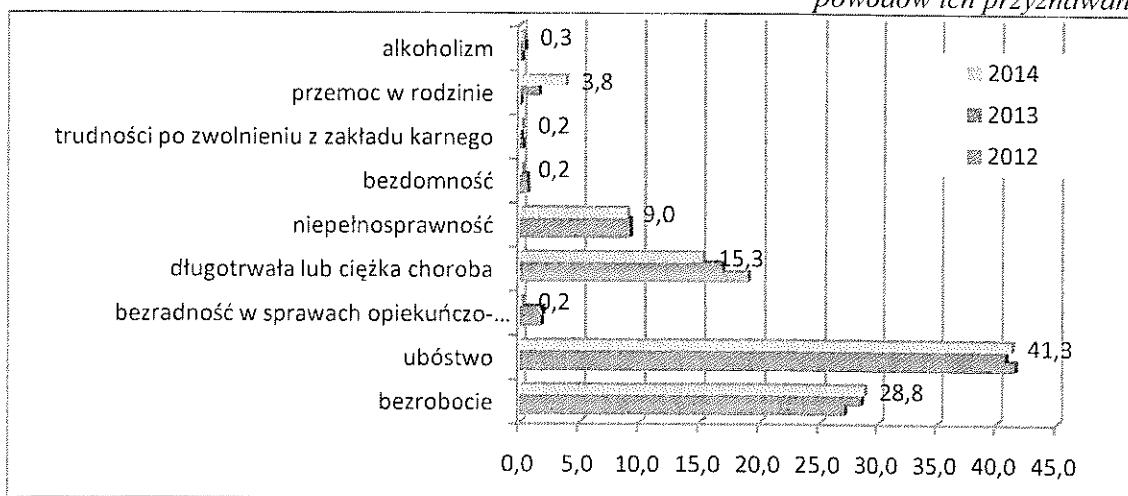
w rodzinie. Z pomocy korzystają również osoby wykazujące bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, powodem przyznania pomocy bywa także alkoholizm, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, sieroctwo.

Rys. 7. Typ realizowanych świadczeń w latach 2012 - 2014

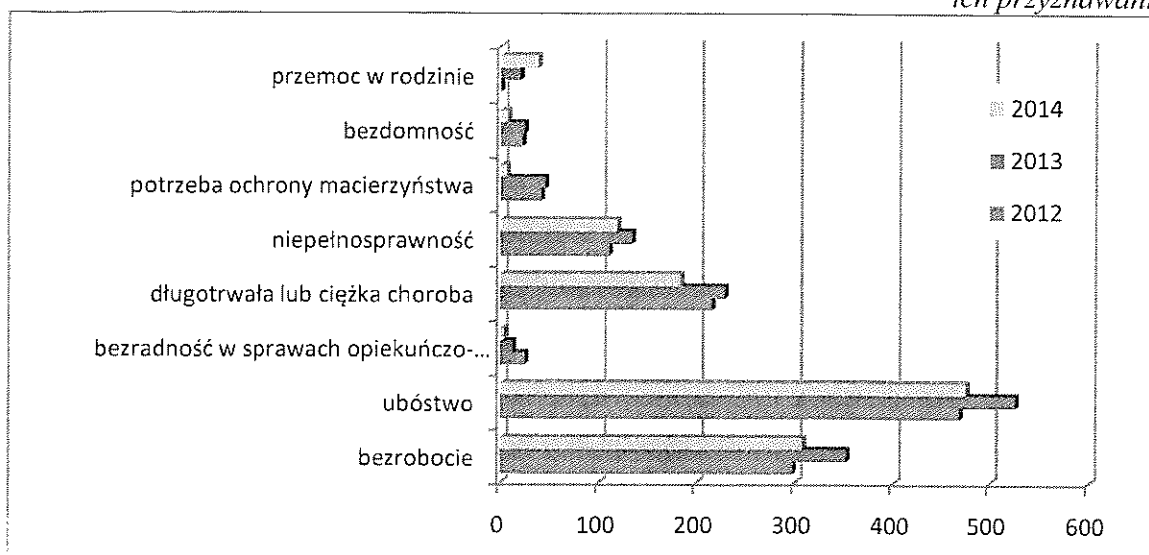
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Sianowie

Rys. 8. Procentowy udział osób w najczęściej przyznawanych świadczeniach według powodów ich przyznawania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Sianowie

Rys. 9. Liczba osób, którym przyznano najczęściej występujące świadczenia według powodów ich przyznawania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Sianowie

Tab. 16. Powody przyznawania pomocy społecznej

	2012		2013		2014	
	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny
bezrobocie	999	298	1253	352	1153	308
ubóstwo	1535	469	1792	526	1654	476
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	65	25	82	12	9	4
długotrwała lub ciężka choroba	702	216	742	229	611	184
niepełnosprawność	340	111	404	134	360	119
alkoholizm	5	4	17	8	13	9
potrzeba ochrony macierzyństwa	0	41	0	45	25	6
bezdomność	23	22	25	24	8	7
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	8	6	2	2	7	3
narkomania	1	1	1	1	0	0
przemoc w rodzinie	0	0	68	20	152	38
zdarzenie losowe	16	4	9	3	11	3
sieroctwo	0	0	1	1	0	0
inne*	0	0	1	1	3	1

* klęska żywiołowa lub ekologiczna, sytuacja kryzysowa, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze

Źródło: Dane MGOPS w Sianowie

Pierwszoplanowym problemem wśród rodzin objętych pomocą jest kwestia ubóstwa. Pomoc dla rodzin dotkniętych tym problemem polega na działaniach doraźnych (świadczenia pieniężne, np. zasiłki celowe) i długofalowych, zmierzających do usunięcia przyczyn ubóstwa. Dla potrzeb pomocy społecznej – nowelizacją ustawy o pomocy społecznej z 1996r.- wprowadzono nowy sposób ustalania progu ubóstwa, stwarzając tzw. kryterium dochodowe. Rozporządzeniem Rady Ministrów weryfikowane są kryteria dochodowe kwalifikujące do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz kwot świadczeń pieniężnych.

W 2014 roku ubóstwo jest w dalszym ciągu przyczyną pomocy dla ponad 40% osób i 41% rodzin, mimo, że liczba udzielonych świadczeń w porównaniu z rokiem ubiegłym spadła. W porównaniu z latami ubiegłymi rośnie natomiast liczba i wartość wypłacanych zasiłków stałych (tab. 13).

Tab. 17. Zasiłki w latach 2012 - 2014

Formy pomocy	2012		2013		2014	
	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość
zasiłek stały	48	163.953	56	221.860	58	229.259
zasiłek okresowy	347	611.184	391	889.987	316	761.893
zasiłek celowy	379	653.325	698	498.526	387	423.065

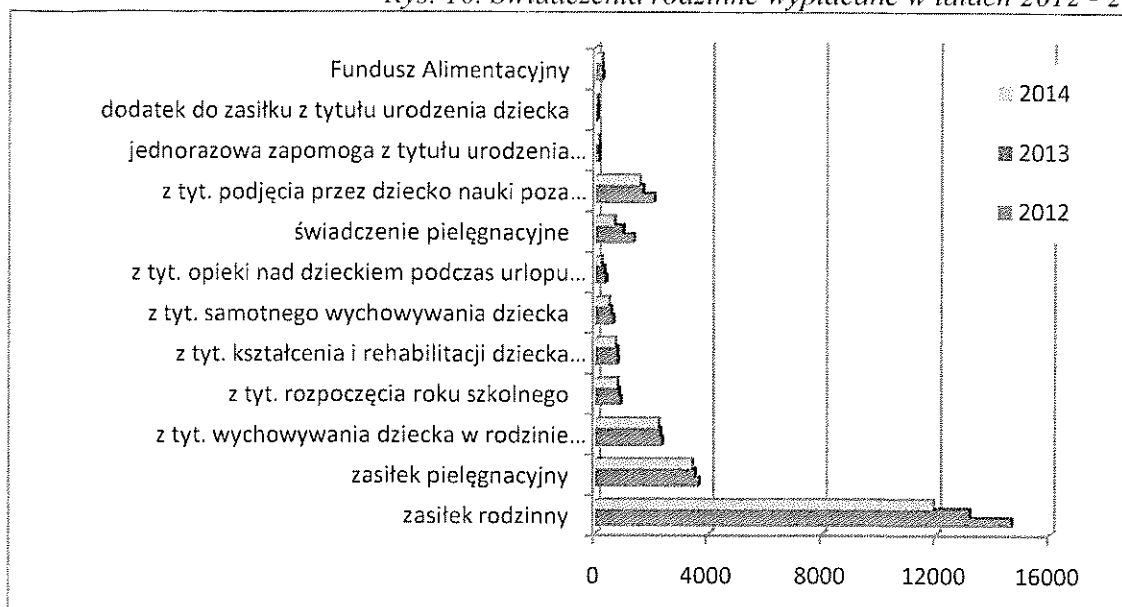
Źródło: Dane MGOPS w Sianowie

Z kolei analiza świadczeń rodzinnych w ostatnich 3 latach wskazuje, że, z wyjątkiem jednorazowej zapomogi udzielanej z tytułu urodzenia się dziecka, ilość wypłacanych świadczeń maleje, co wskazywałoby na poprawę sytuacji rodzin w gminie Sianów (rys. 10).

Na drugim miejscu, wśród powodów udzielania wsparcia przez MGOPS jest bezrobocie. Mimo spadku liczby bezrobotnych w gminie Sianów co roku liczba osób korzystających z pomocy MGOPS z powodu bezrobocia rośnie, osiągając w 2014 roku poziom 29% osób i 27% rodzin korzystających ze świadczeń MGOPS.

Kolejnymi negatywnymi zjawiskami społecznymi objętymi pomocą MGOPS są długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Jest to z pewnością związane ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. Chociaż na przestrzeni ostatnich 3 lat liczba udzielonych z tej przyczyny świadczeń nieco spadła, to prognozy demograficzne dla Polski oraz gminy Sianów nie budzą wątpliwości, że z czasem problem ten będzie narastał.

Rys. 10. Świadczenia rodzinne wypłacane w latach 2012 - 2014

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Sianowie

W zależności od stopnia niepełnosprawności, rodzaju dysfunkcji, sytuacji rodzinnej i materialnej, osoby niepełnosprawne korzystają z szeregu świadczeń i usług. Do świadczeń pieniężnych zaliczyć można m. in.: renty socjalne, zasiłki stałe, celowe, okresowe, finansowanie usług opiekuńczych, posiłków dla dorosłych.

Do grona osób borykających się z chorobą zaliczane są też osoby z zaburzeniami psychicznymi. Są one wraz z rodzinami obejmowane specjalistyczną pomocą świadczoną przez zatrudnione w tym celu opiekunki. Osoby wymagające całodobowej opieki kieruje się do domu pomocy społecznej. Osoby z zaburzeniami psychicznymi, chore psychicznie i niepełnosprawne intelektualne korzystają również z usług Środowiskowego Domu Samopomocy „Szansa”.

Kolejnym obszarem pomocy MGOPS jest przemoc w rodzinie, które to zjawisko w ostatnich dwóch latach silnie narasta, co znajduje swój wyraz zwłaszcza w liczbie notowanych przez policję interwencji domowych. W przypadku rodzin patologicznych tutejszy ośrodek pomocy współpracuje z szeregiem instytucji. Na wniosek pracownika socjalnego możliwe jest ustanowienie przez Sąd Rejonowy kurateli nad wymagającą tego rodziną. Za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy istnieje możliwość umieszczenia zaniedbywanych dzieci w pogotowiu opiekuńczym, a w przypadkach tego wymagających - w rodzinach zastępczych.

W roku 2014 znacząco spadła liczba zarówno osób, jak i rodzin objętych pomocą z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W 2014 roku takiej

pomocy udzielono 4 rodzinom. Wzrosła jednak pomoc świadczona na rzecz ochrony macierzyństwa. Środowiska dotknięte tym problemem mogą korzystać z pomocy tutejszego ośrodka – przyznawanej na zasadach ogólnych - takiej jak: wsparcie finansowe w postaci zasiłków celowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb, refundacji kosztów wyżywienia dzieci w szkołach, refundacji kosztów wypoczynku dzieci, itd. W razie konieczności możliwy jest także kontakt z pedagogiem, psychologiem i prawnikiem.

Następną kwestią podejmowaną przez pracowników socjalnych jest bezdomność. Tu w 2014 roku zanotowano poprawę sytuacji, bo liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy zmalała do kilku, wobec ponad dwudziestu w latach ubiegłych. Zjawisko alkoholizmu natomiast wykazuje pewne zróżnicowanie, bo chociaż liczba osób objętych pomocą spadła, to liczba rodzin zwiększyła się o jedną. Osoby dotknięte tą chorobą mogą liczyć na pomoc począwszy od skierowania na niezbędne leczenie szpitalne, poprzez leczenie w Poradni Antyalkoholowej, a skończywszy na konsultacjach dla chorych i ich rodzin w Punkcie Konsultacyjnym Uzależnień, z którym tutejszy ośrodek pomocy współpracuje.

Ostatnie zagadnienie dotyczy trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego. MGOPS w Sianowie notuje tylko kilka takich przypadków, chociaż ich liczba w ostatnim roku wzrosła. Działania w stosunku do tych osób obejmowały doraźną pomoc finansową, aktywizację zawodową oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

W ostatnim roku nie zanotowano interwencji MGOPS w obszarze sieroctwa oraz narkomanii.

3.2. Grupy docelowe wymagające wsparcia w ramach polityki społecznej

Proces rozwiązywania problemów społecznych musi być bezwzględnie oparty na współpracy z lokalną społecznością oraz prowadzić do identyfikacji kluczowych grup społecznych, wymagających wsparcia w ramach podejmowanych działań z obszaru polityki społecznej. W gminie i w mieście Sianów są to:

- rodziny w ubóstwie;
- bezrobotni, zwłaszcza osoby z rodzin dotkniętych podwójnym bezrobociem, bez prawa do zasiłku; należy podjąć działania zmierzające do aktywnego wsparcia bezrobotnych w poszukiwaniu zatrudnienia, tak, a by możliwe było ponowne włączenie ich w życie gminy i miasta,
- niepełnosprawni; istotna jest walka z wykluczeniem społecznym tej grupy poprzez włączanie niepełnosprawnych w życie społeczno - gospodarcze gminy i miasta, istotne

jest również podnoszenie dostępności obiektów użyteczności publicznej dla niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych;

- rodziny z trudnościami w sprawach opiekuńczo – wychowawczych;
- dzieci, młodzież, absolwenci szkół m.in. wyższych oraz ponadgimnazjalnych; należy zadbać o ich czynne włączenie w życie społeczne miasta oraz przywiązanie do niego poprzez zachęty i ułatwienia przy poszukiwaniu pracy, zakładaniu własnej działalności gospodarczej czy też nabywaniu mieszkań,
- osoby z zaburzeniami psychicznymi;
- seniorzy, czyli osoby starsze, pozostające poza głównym nurtem życia społecznego, które wymagają szczególnych działań w obszarze ich aktywizacji oraz zapewnienia im możliwości uczestnictwa w życiu społecznym i publicznym, np. poprzez utworzenie domu seniora oraz proponowania szeregu zajęć o charakterze towarzyskim, sportowym, artystycznym itp., które prowadzić będą do ich aktywności, integracji, nawiązywaniu stałych relacji z otoczeniem i zmniejszaniu poczucia samotności i wykluczenia.

3.3. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych

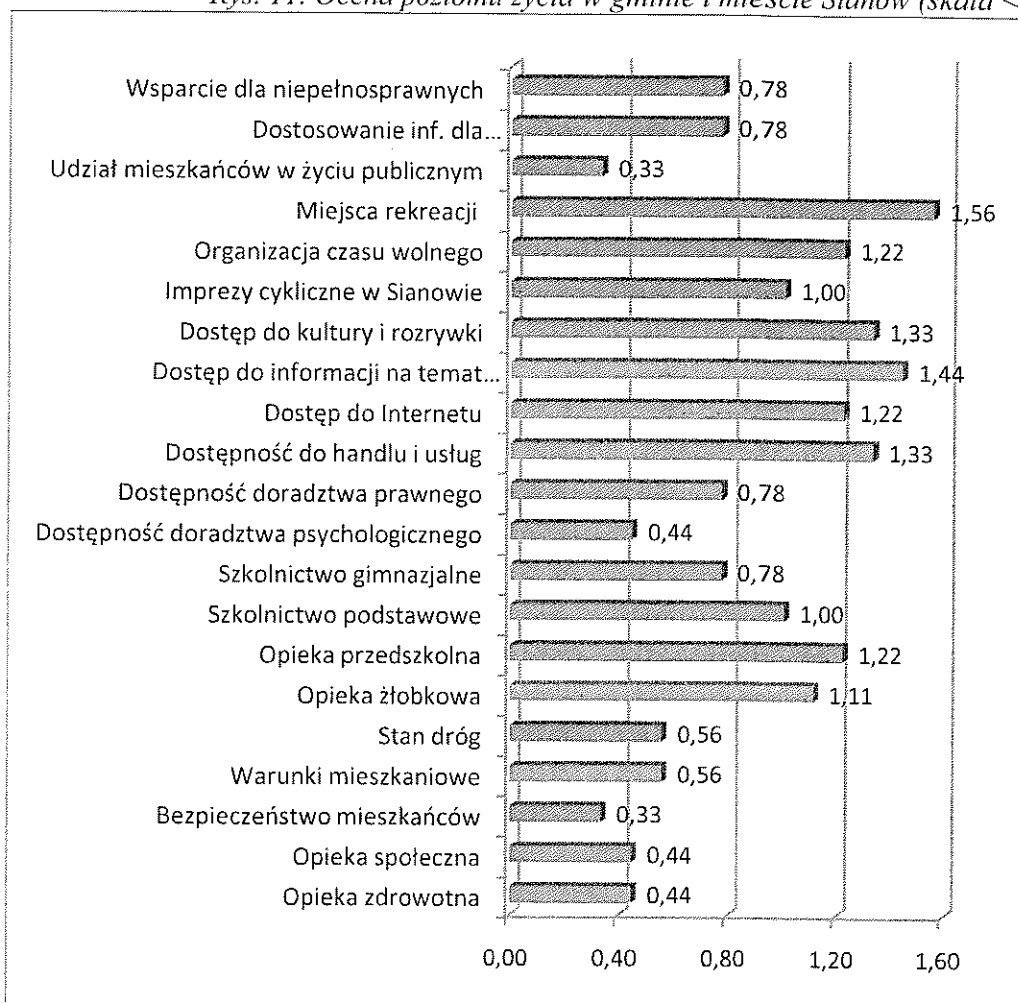
W toku podjętych konsultacji z lokalnymi liderami oraz instytucjami/organizacjami powiązanymi z obszarem pomocy społecznej w gminie i mieście Sianów dokonano identyfikacji podstawowych problemów społecznych na jej obszarze. W badaniu opinii lokalnych liderów wzięło udział 9-ciu przedstawicieli – radni gminy i miasta Sianów oraz sołtysi. Zapytani o ocenę warunków życia w gminie i mieście Sianów najwyżej ocenili miejsca rekreacji (place zabaw, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, boiska sportowe), następnie dostęp do informacji na temat wydarzeń w Sianowie, dostępność do handlu i usług oraz kultury i rozrywki. Najgorzej oceniono natomiast udział mieszkańców w życiu publicznym, bezpieczeństwo mieszkańców, dostępność doradztwa psychologicznego oraz opiekę zdrowotną i pomoc społeczną.¹⁰

Liderzy zapytani o to, czy spotykają się w swoim otoczeniu z negatywnymi zjawiskami społecznymi i poproszeni o ocenę ich nasilenia stwierdzili, że najczęściej mają do czynienia z długotrwałą lub ciężką chorobą, a następnie z biernością i niechęcią osób

¹⁰ W ocenie warunków życia w gminie Sianów posłużono się średnią ważoną, przydzielając odpowiedziom w 5-stopniowej skali wartości: bardzo dobrze – 2, raczej dobrze – 1, trudno powiedzieć – 0, raczej źle – -1, źle – -2. Stąd uzyskana przez dany czynnik ocena może zawierać się w przedziale <- 2; 2>, jednak żaden z ocenianych czynników nie uzyskał wartości ujemnej.

starszych do aktywności, problemami rodzin wielodzietnych, alkoholizmem i bezrobociem. Najbardziej natomiast stykają się z osobami bezdomnymi, dopalaczami i zjawiskiem sieroctwa.¹¹

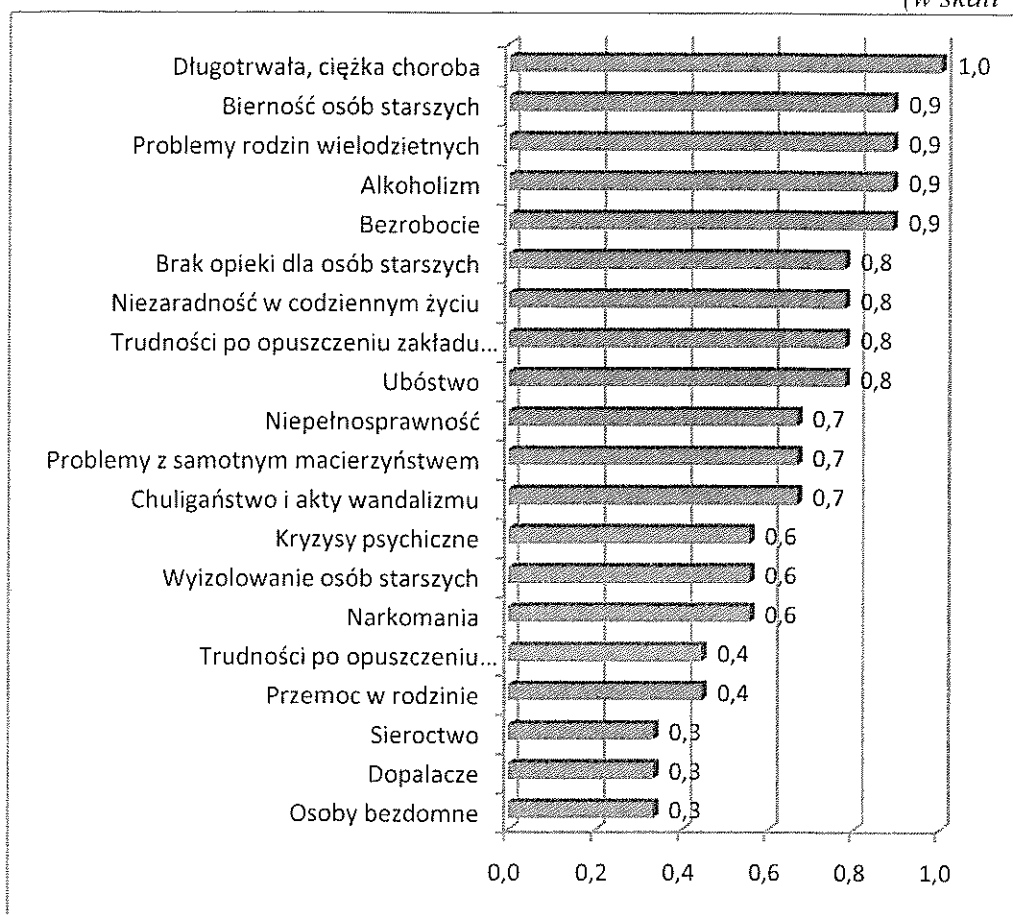
Rys. 11. Ocena poziomu życia w gminie i mieście Sianów (skala <-2;2>)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

¹¹ Dla oceny poziomu występowania negatywnych zjawisk również posłużono się średnią ważoną, tym razem w skali 3-stopniowej, przydzielając jej następujące wagi: brak obserwowanego zjawiska – 0, styczność ze zjawiskiem – 1, występowanie zjawiska w najbliższym otoczeniu badanego – 2. Wartość uzyskana przez oceniane zjawisko zawiera się więc w przedziale <0; 2>.

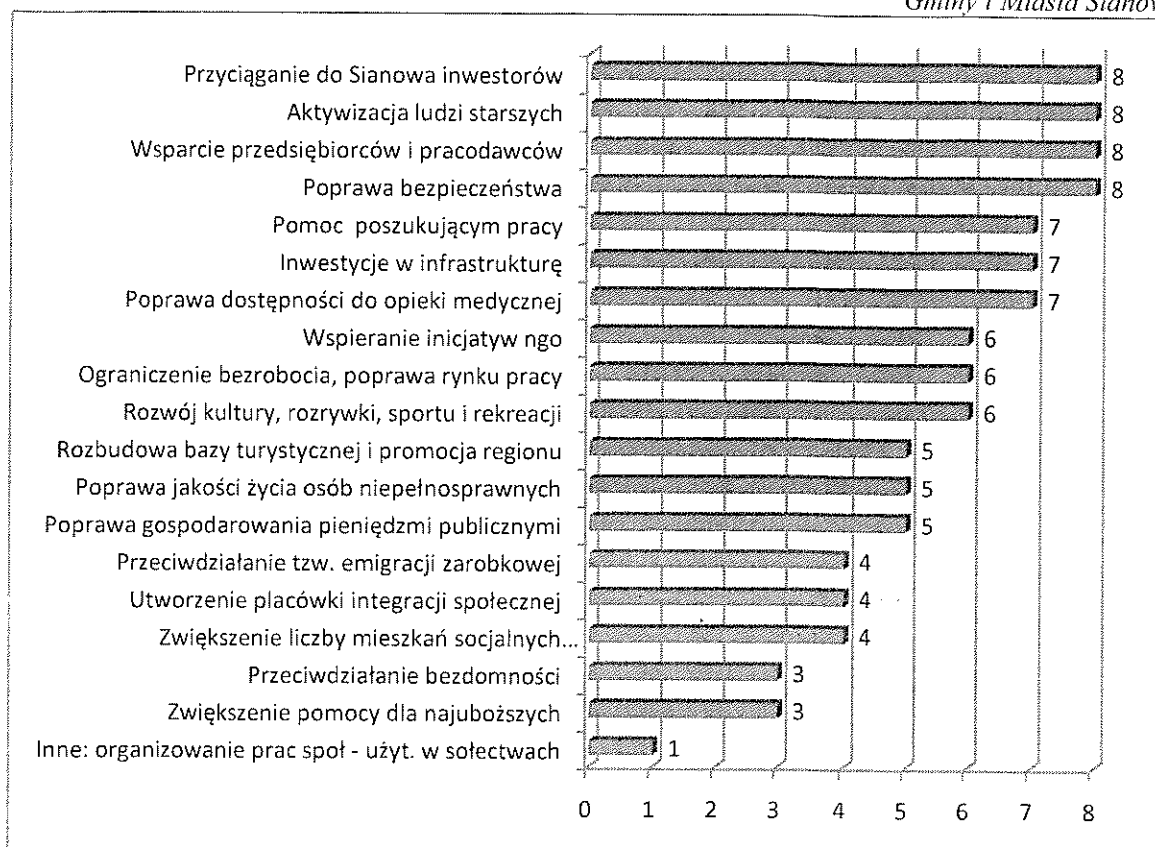
Rys. 12. Nasilenie występowania negatywnych zjawisk w gminie i mieście Sianów
(w skali <0;2>)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Niemal wszyscy liderzy, zapytani o działania, jakie należy podjąć w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych w gminie i mieście Sianów stwierdzili, że należy podjąć działania zabezpieczające pracowników, mające na celu przyciąganie do Sianowa inwestorów (krajowych i zagranicznych) oraz wspierające przedsiębiorców i pracodawców (doradztwo, szkolenia itp.). Równie ważna jest ich zdaniem aktywizacja społeczna ludzi starszych (organizacja Domów Seniora, Dziennych Domów Pomocy itp.), a także poprawa bezpieczeństwa poprzez usprawnienie działania policji i straży miejskiej.

Rys. 13. Działania, jakie należy podjąć w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych Gminy i Miasta Sianów

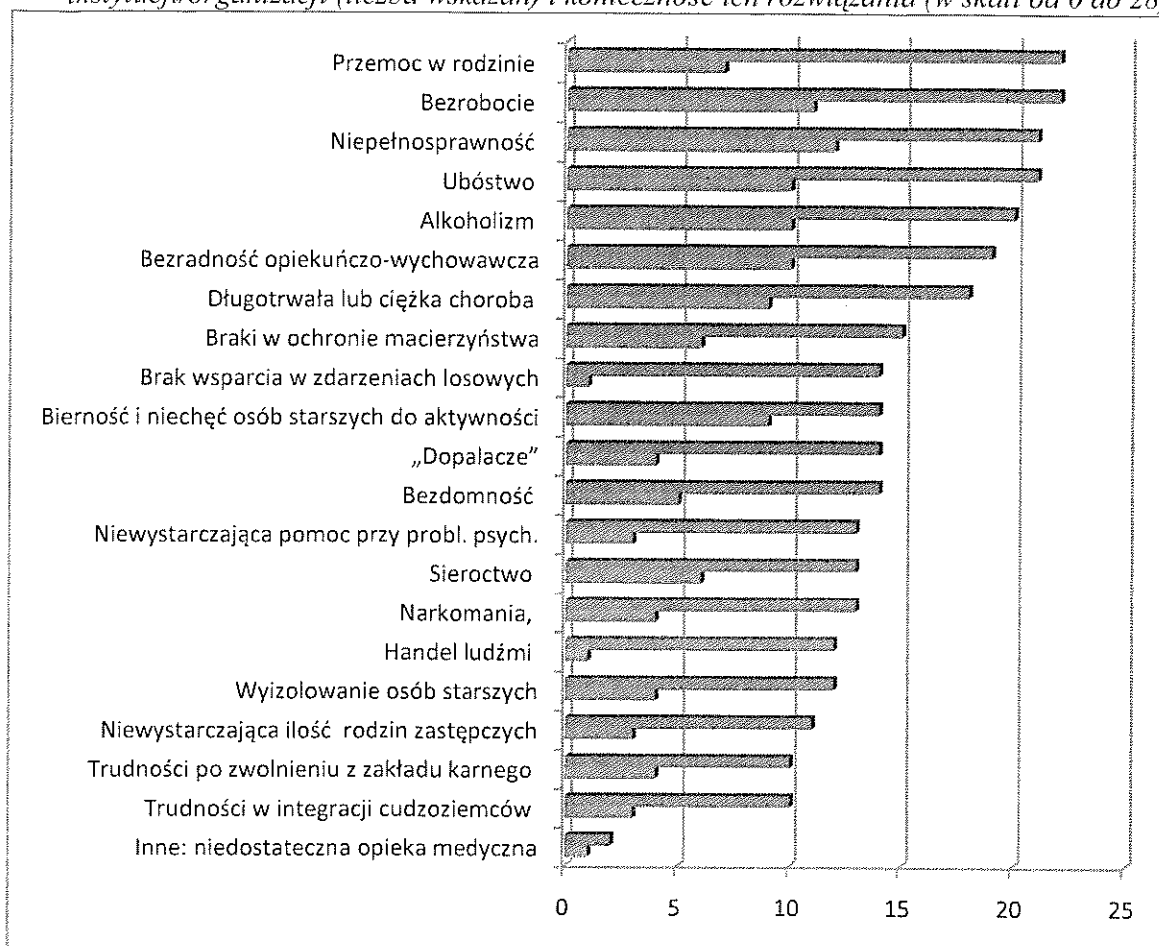
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

W badaniu instytucji/organizacji uczestniczyło 14 podmiotów związanych w gminie z obszarem pomocy społecznej. Byli wśród nich przedstawiciele Centrum Kultury, sołectw, stowarzyszeń, grup nieformalnych, świetlicy, szkół, Straży Miejskiej. Za najpoważniejsze lokalnie występujące negatywne zjawiska uznali oni niepełnosprawność, a zaraz potem bezrobocie i problemy wynikające z bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz alkoholizm i ubóstwo. Problemy dostrzegane przez większość przedstawicieli badanej grupy to również bierność i niechęć osób starszych do aktywności oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Przedstawiciele instytucji/organizacji zapytani o to, jak ważne ich zdaniem są do rozwiązania obserwowane przez nich problemy, za najważniejsze z nich uznali przemoc w rodzinie oraz bezrobocie, a następnie niepełnosprawność i ubóstwo i, w niewiele mniejszym stopniu, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz długotrwałą lub ciężką chorobę.¹²

¹² Dla wyznaczenia wagi rozwiązania danego problemu posłużono się skalą od 0 do 2, gdzie 0 oznaczało brak wskazania, 1 – dość ważny problem do rozwiązania, 2 – bardzo ważny problem do rozwiązania. Stąd wartość możliwa do uzyskania przez każdy z problemów zawiera się w przedziale od 0 do 28.

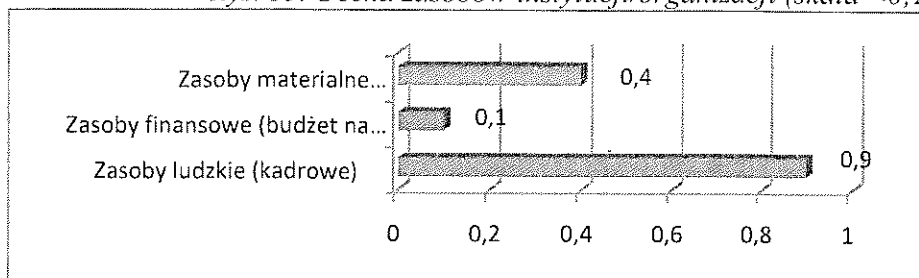
Rys. 14. Problemy dostrzegane w gminie i mieście Sianów przez przedstawicieli instytucji/organizacji (liczba wskazań) i konieczność ich rozwiązania (w skali od 0 do 28)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

Przedstawiciele instytucji/organizacji zostali też poproszeni o ocenę posiadanych przez ich podmiot zasobów kadrowych, finansowych i materialnych. Najlepiej ocenione zostały zasoby kadrowe instytucji/organizacji a najgorzej finansowe.¹³

Rys. 15. Ocena zasobów instytucji/organizacji (skala <0;2>)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

¹³ W pytaniu tym posłużono się średnią ważoną, stosując 5-stopniową skalę porządkową, której przypisano następujące wartości: niewystarczające (zasoby) – -1, dostateczne – 0, dobre – 1, bardzo dobre – 2, stąd uzyskana ocena zawiera się w przedziale <0;2>.

Połowa spośród 14-tu instytucji/organizacji biorących udział w badaniu, poza zadaniami podstawowymi (obligatoryjnymi), w celu rozwiązywania problemów społecznych, realizuje także zadania dodatkowe. Pozostałe podmioty twierdzą (z jednym wyjątkiem), że zadania takie powinny być w ramach ich struktur realizowane i powinny być to:

- programy z zewnętrznych źródeł finansowych – 6 podmiotów,
- projekty lokalne – 5 podmiotów,
- współpraca w zespołach – 5 podmiotów,
- działania partnerskie – 4 podmioty.

4. Opis głównych problemów w zakresie polityki społecznej

Dla potrzeb charakterystyki problemów społecznych w Gminie Sianów przyjęto definicję zjawisk z zastosowaniem trójpodziału stopni nasilenia występowania danego problemu społecznego. Pozwala to na zobrazowanie powagi problemu w gminie oraz przypisanie konkretnych działań do określonych grup na niskim, średnim i wysokim poziomie.¹⁴

4.1. Ubóstwo

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowy Urząd Pracy; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe i kościelne.

Zakres zadań MGOPS: Rozpoznawanie potrzeb społecznych oraz analizowanie i ocenianie zjawisk będących ich źródłem; wydawanie decyzji o przyznaniu i wypłacaniu świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej oraz innymi ustawami; pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, pobudzanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zakres zadań PCPR: Prowadzenie spraw związanych z zapewnieniem opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz niedostosowanym

¹⁴ Opis poziomów występujących problemów społecznych zaczerpnięto z Przewodnika do Generatora Strategii. Struktura dokumentu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych”, Projekt Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej w Warszawie współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

społecznie poprzez rodzinną opiekę zastępczą; problematyka związana z instytucjonalnymi formami pomocy społecznej, prowadzenie spraw w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Zakres zadań Powiatowego Urzędu Pracy: Udzielania pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, rejestrowania bezrobotnych i poszukujących pracy, inicjowania i wdrażania instrumentów rynku pracy, inicjowania i realizowania przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy, współpracy z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie odrębnych przepisów, przyznawania i wypłacania zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia.

Ubóstwo to stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów, powodujący brak możliwości zaspokojenia stosownych do sytuacji jednostki potrzeb i zagrażający w przypadku dłuższego okresu utrzymywania się wykluczeniem społecznym.

Poziom niski (1):

Ubóstwo dochodowe, płytkie, wyrażające się w braku możliwości zaspokojenia bieżących potrzeb gospodarstwa domowego.

Poziom średni (2):

Utrwalone ubóstwo dochodowe, wyrażające się niskim dochodem oraz np. złymi warunkami mieszkaniowymi lub niedostatecznym wyposażeniem gospodarstwa domowego, ograniczoną konsumpcją i ograniczonym udziałem w życiu społeczności lokalnej (np. brak możliwości opłacenia dziecku wyjazdu na wycieczkę szkolną lub wypoczynku wakacyjnego); narażenie na zjawiska patologii społecznej w wymiarze indywidualnym i grupowym (rodzinnym). Brak umiejętności samodzielnej poprawy sytuacji. Zagrożenie wykluczeniem społecznym.

Poziom wysoki (3):

Trwałe ubóstwo dochodowe, stała ekspozycja na zjawiska patologii społecznej w wymiarze indywidualnym i grupowym (rodzinnym); zagrożenie bezdomnością, złe warunki mieszkaniowe, zła sytuacja rodzinna, pogarszający się stan zdrowia przy niskim poziomie higieny zdrowotnej. Brak prób samodzielnej poprawy sytuacji. Podleganie procesom wykluczenia społecznego.

W gminie i mieście Sianów w roku 2014 zanotowano spadek liczby rodzin objętych pomocą społeczną oraz spadek liczby wypłacanych świadczeń rodzinnych. Rośnie jednak

liczba osób objętych pomocą banków żywności (tab. 14). Z kolei ze zbiórki żywności skorzystało 35 rodzin, a sprzętu gospodarstwa domowego mebli i odzieży 42 rodziny (tab. 15.).

Tab. 18. Bank żywności – bezpłatna pomoc w postaci żywności

	2012	2013	2014
Liczba osób	1.395	1.478	1.518

Źródło: Dane MGOPS

Tab. 19. Zbiórka żywności i sprzętu gospodarstwa domowego, mebli, odzieży

	2012	2013	2014
zbiórka żywności	60	55	35
sprzęt gospodarstwa domowego, meble, odzież	42	53	42

Źródło: Dane MGOPS

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie jest partnerem projektu systemowego „Pomocna dłoń plus”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównym celem projektu jest rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwienie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz poprawa skuteczności funkcjonowania pomocy społecznej na terenie Gminy Sianów. Grupą docelową projektu są osoby wykluczone społecznie bądź zagrożone takim wykluczeniem, w szczególności osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, osoby niepełnosprawne oraz bezrobotni mieszkańcy gminy i miasta wymagający usamodzielnienia. Dzięki środkom finansowym Europejskiego Funduszu Społecznego uczestnicy projektu otrzymują szansę powrotu na rynek pracy i perspektywę usamodzielnienia się. Wszystkie działania skierowane do uczestników projektu mają na celu wywołanie zmiany wewnątrz rodziny, tak aby osiągnięcie usamodzielnienia stało się sukcesem nie tylko jednej osoby ale też jego najbliższych. Projekt realizowany jest od 2008 roku, w 2014 udział wzięło w nim 17 rodzin, a kwota zainwestowanych środków wyniosła 196.852,59 zł.

Tab. 20. Realizacja projektu EFS „Pomocna Dłoń Plus”

	2012	2013	2014
Liczba rodzin	14	16	17
Kwota	178.952,80	199.659,53	196.852,9

Źródło: Dane MGOPS

4.2. Bezdomność

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe i kościelne, Straż Miejska, Klub Abstynenta „Iskra”.

Zakres zadań: Schronisko dla bezdomnych; Koło Koszalińskie Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta oferuje: tymczasowy nocleg i doraźne schronienie w schronisku, możliwość wykonania zabiegów higienicznych i sanitarnych, pracę socjalną, możliwość uzyskania pomocy z MOPS-u, opiekę lekarską dla osób nicobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym, doraźną pomoc rzeczową w postaci odzieży, obuwia, żywności i tzw. „żelaznej porcji”. Pomoc skierowana jest do osób bezdomnych, niezamieszkujących w lokalu mieszkalnym, z Koszalina oraz innych gmin i powiatów.

Zakres zadań MGOPS: Ośrodek Pomocy Społecznej udziela schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym. Udzielenie schronienia następuje poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach dających schronienie (np. ośrodki interwencji kryzysowej, hostele). Pomoc w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przyznawana dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole może być realizowana w formie zakupu posiłków.

Zakres zadań PCPR: Jw.

Zakres zadań Staży Miejskiej: ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych; współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli.

Zakres zadań Klub Abstynenta „Iskra”- Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie w Klubie Abstynenta "Iskra" w Sianowie. Przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych, działalność wspierającą pomoc społeczną, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans. Ochrona zdrowia; ochrona i promocja zdrowia; przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym. Edukacyjno -

motywacyjna grupa wsparcia; rozmowy indywidualne z konsultantem. Klub znajduje się w budynku przychodni zdrowia w Sianowie przy ulicy Słowackiego.

Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania (art. 6 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej).

Poziom niski (1):

Bezdomność krótkotrwała lub tymczasowa. Poszukiwanie alternatywnych rozwiązań do braku lokalu mieszkalnego. Próby samodzielnego rozwiązania problemu. Zrywanie więzi rodzinnych.

Poziom średni (2):

Przystosowywanie się do bezdomności. Bezdomność trwała. Osoba przystosowująca się do warunków bezdomności. Zmiana percepcji norm społecznych. Niepodejmowanie samodzielnych prób rozwiązania problemu.

Poziom wysoki (3):

Bezdomność długookresowa. Odrzucenie obowiązujących norm społecznych. Konieczność wieloaspektowej pomocy. Pogodzenie się z własną bezdomnością.

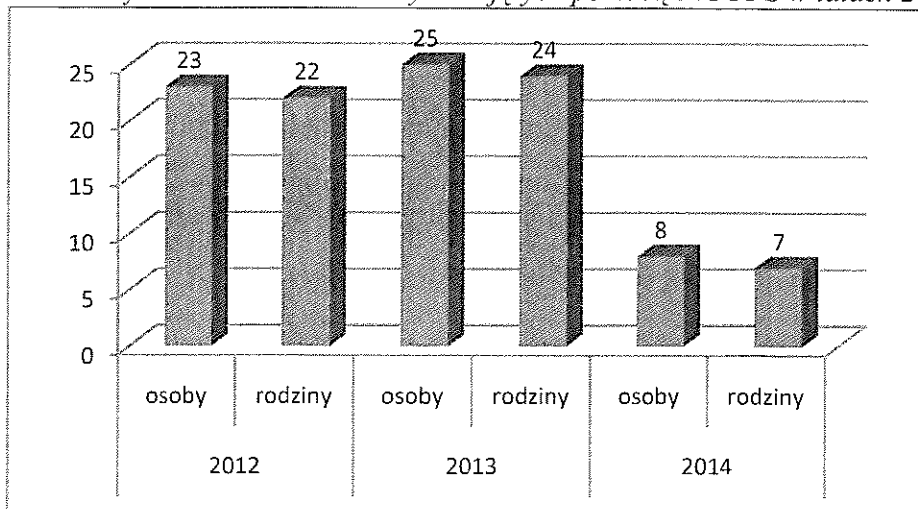
Ekstremalną odmianą nasilenia problemów społecznych jednostki jest bezdomność - jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej. Bezdomność jest najbardziej skrajnym przejawem wykluczenia społecznego, związanym z brakiem domu, pracy, środków do życia i różnymi patologiami. Zgodnie z art. 48. Ustawy z dn. 12.03.2004r. o pomocy społecznej bezdomnemu należy się schronienie, odzież, posiłek i inne formy pomocy.

Przyczyny bezdomności to zwykle eskalacja problemów doświadczanych przez jednostkę, na które składać się mogą: długotrwałe bezrobocie, alkoholizm, rozpad rodziny, pogłębiające się ubóstwo i skutkujące tym eksmisje, czy opuszczenie zakładu karnego przy braku możliwości powrotu do mieszkania.

Mimo, wydawałoby się, niewielkiej (a do tego malejącej w ostatnim roku) skali zjawiska, jest to problem istotny, wymagający stałego monitorowania i dużych nakładów. W Gminie i Mieście Sianów według stanu na dzień 30 czerwca 2006 było zaledwie czworo bezdomnych korzystających z pomocy MGOPS, jednak na przestrzeni lat ich liczba kilkakrotnie się zwiększyła, by w latach 2012 – 2013 wynosić ponad 20 osób. Cechą charakterystyczną zjawiska jest więc jego zmienny charakter, co sprawia, że obniżenie liczby bezdomnych w minionym roku ponownie do kilku osób nie nosi znamion sytuacji stabilnej

i może ulec zmianie w każdej chwili, wymaga więc stałej gotowości odpowiedzialnych instytucji.

Rys. 16. Liczba bezdomnych objętych pomocą MGOPS w latach 2012 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

4.3. Bezrobocie

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowy Urząd Pracy; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe i kościelne.

Zakres zadań MGOPS: Celem podejmowanych przez MGOPS działań jest umożliwienie mieszkańcom Miasta i Gminy Sianów przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje: - osobie samotnie gospodarującej, osobie w rodzinie, rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Rozpoznawanie potrzeb społecznych oraz analizowanie i ocenianie zjawisk będących ich źródłem; wydawanie decyzji o przyznaniu i wypłacaniu świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej oraz innymi ustawami; pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, pobudzanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zakres zadań PCPR: Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie

sytuacjom kryzysowym i dysfunkcjonalności rodzin. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jako koordynator zadań, posiada szeroką wiedzę o stanie pomocy społecznej w powiecie, co daje gwarancję należytego wykonania zadań.

Zakres zadań Powiatowego Urzędu Pracy: Opracowania i realizacji programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, udzielania pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, rejestrowania bezrobotnych i poszukujących pracy, inicjowania i wdrażania instrumentów rynku pracy, inicjowania i realizowania przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy, współpracy z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie odrębnych przepisów, przyznawania i wypłacania zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia.

Definicja kwestii bezrobocia opiera się na kryterium braku pracy w momencie stania się klientem Ośrodka Pomocy Społecznej.

Poziom niski (1):

Osoba bezrobotna, czyli niepracująca, aktywnie poszukująca zatrudnienia w ciągu ostatniego miesiąca oraz gotowa podjąć pracę w ciągu najbliższych dwóch tygodni. Nie występuje efekt zniechęcenia bezskutecznym poszukiwaniem zatrudnienia.

Poziom średni (2):

Osoba zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna stosująca głównie bierne metody poszukiwania zatrudnienia. Osoba bezrobotna średniookresowo. Osoba doświadczająca „pułapki bezrobocia”.

Poziom wysoki (3):

Osoba pozostająca bez pracy długookresowo, zniechęcona poszukiwaniem zatrudnienia. Nie pracuje od co najmniej dwóch lat. Nie współpracuje ze służbami zatrudnienia. Osoba o niskim poziomie zatrudnialności. Osoba doświadczająca „pułapki bierności”.

Analiza lokalnego rynku pracy wskazuje, że w badanym okresie nastąpiły wyraźne zmiany w przestrzennym zróżnicowaniu bezrobocia w gminach powiatu koszalińskiego. Jeszcze w 2001 r. w niektórych gminach bezrobocie sięgało nawet 28%. Dotyczy to gmin Polanów i Bobolice. W granicach 18% kształtowało się bezrobocie w gminach Będzino, Biesiekierz i Sianów, najniższe zaś zanotowano w mieście Koszalin (12,2%) oraz gminach

Manowo i Mielno, gdzie stopa bezrobocia wynosiła odpowiednio 14,2% i 13,7%¹⁵. W ostatnich latach stopa bezrobocia znacznie spadła i wynosiła od 11 do 13%, utrzymując się na poziomie zbliżonym do wartości dla Polski. Szczegóły przedstawia tabela 14.

Tab. 21. Stopa bezrobocia w gminie Sianów w porównaniu z powiatem, województwem i krajem

LATA	STOPA BEZROBOCIA (%)			
	GINA SIANÓW	POWIAT KOSZALIŃSKI	WOJ. ZACHODNIO POMORSKIE	POLSKA
2005	19,6	36,4	25,6	17,6
2006	15,1	31,4	16,4	14,8
2007	11,8	25,3	21,5	11,2
2008	9,3	20,8	16,4	9,5
2009	11,0	24,5	13,3	12,1
2010	11,4	26,7	17,8	12,4
2011	11,8	26,9	17,6	12,5
2012	13,2	28,1	18,2	13,4
2013	13,1	28,9	18,0	13,4
2014	11,2	25,1	15,6	11,5

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Sianów zauważalny jest spadający wskaźnik stopy bezrobocia. W ciągu ostatnich 10 latów spadek ten wyniósł 8,4%. Zjawisko to jest typowe dla kraju, województwa i powiatu, a wywołane poprawiającą się sytuacją gospodarczą. W najbliższej przyszłości należy spodziewać się dalszego spadku stopy bezrobocia.

Według Powiatowego Urzędu Pracy liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w 2014 r. w gminie Sianów wynosiła 1.029, z czego ponad 50% stanowiły kobiety. Na przestrzeni ostatnich 10-ciu lat udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych zmalał i znajduje się obecnie na poziomie 51,5%.¹⁶

Tab. 22. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Sianów

LATA	OGÓŁEM			
	RAZEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	% KOBIET
2005	1638	892	746	54,46
2006	1284	760	524	59,19

¹⁵ Przegląd zachodniopomorski, TOM XXVIII (LVII), Rok 2013, Zeszyt 4

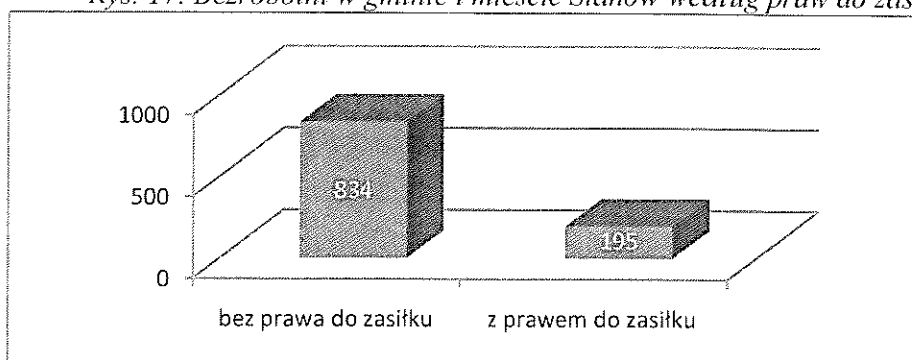
¹⁶ Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2014.

2007	1012	662	350	65,42
2008	805	489	316	60,75
2009	974	517	457	53,08
2010	1013	529	484	52,23
2011	1056	562	494	53,22
2012	1200	620	580	51,67
2013	1200	622	578	51,84
2014	1029	530	499	51,51

Źródło: Dane PUP Koszalin

W 2014 roku w PUP Koszalin zarejestrowało się 1280 osób z obszaru gminy Sianów, a wyrejestrowało 1451, co daje saldo ujemne w wysokości -171 osób.

Rys. 17. Bezrobotni w gminie i mieście Sianów według praw do zasiłku (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Koszalin

Niekorzystna jest w gminie struktura bezrobocia, bowiem długotrwale bezrobotni stanowią tu 58,6% bezrobotnych (603 osoby). Ponadto, największy odsetek wśród bezrobotnych stanowią osoby bez wykształcenia średniego i bez kwalifikacji. Rośnie też liczba bezrobotnych po 50-tym roku życia. Stosunkowo niewielki odsetek stanowią absolwenci i osoby młode.

Wśród aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu największe środki PUP przeznaczył w 2014 roku na podjęcie działalności gospodarczej przez bezrobotnych, refundację kosztów utworzenia stanowisk pracy oraz stypendia stażowe.

4.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowy Urząd Pracy; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe; Koszaliński Bank Żywności, Administracja Budynków Komunalnych.

Zakres zadań MGOPS: Pomocy społecznej udziela się z powodu (art. 7 ustawy o pomocy społecznej): ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednej z ww. w okoliczności. W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Zakres zadań PCPR: Jw.

Zakres zadań Powiatowego Urzędu Pracy: Jw.

Zakres zadań Stowarzyszenia „Koszaliński Bank Żywności”: Zapobieganie marnowaniu żywności, nieodpłatne pozyskiwanie żywności oraz nieodpłatne jej przekazywanie, zmniejszania obszarów niedożywienia poprzez przekazywanie żywności potrzebującym za pośrednictwem organizacji pozarządowych, inicjowanie i koordynacja działań instytucji, organizacji i placówek charytatywnych zajmujących się rozdziałem darów wśród potrzebujących, edukacja – uwrażliwienie młodego pokolenia na problemy innych ludzi, udział młodzieży w zbiórkach żywności której głównym celem jest pozyskiwanie żywności, zapobieganie jej marnowaniu oraz zmniejszaniu obszarów niedożywienia.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oznacza następujące grupy problemów (według źródła ich pochodzenia):

1. problemy wynikające z postawy/zachowań rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
2. problemy wynikające z postawy/działań rodziców w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego;
3. problemy wynikające z postawy/zachowań dzieci.

Poziom niski (1)

Rodzina z dzieckiem, w której zaburzone są funkcje rodziny, np. zaniedbywanie niektórych potrzeb dziecka (-ci), złe gospodarowanie budżetem domowym czy prowadzenie gospodarstwa domowego. Podejmuje współpracę, wykazuje aktywność lub aktywnie przeciwdziała. Wymaga niewielkiego wsparcia ze strony służb społecznych.

Poziom średni (2)

Rodzina z dzieckiem, w której występuje niesamodzielność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych o utrwalonych złych nawykach, zarówno w sferze prowadzenia gospodarstwa domowego, jak i w kwestii wychowywania dzieci, relacji między członkami rodziny. Wymagająca znacznego wsparcia ze strony innych osób w przezwyciężaniu napotkanych problemów opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc osób trzecich pozwala na usamodzielnienie rodziny.

Poziom wysoki (3)

Rodzina z dzieckiem, w której występuje wiele problemów opiekuńczo-wychowawczych, w bardzo dużym stopniu niesamodzielna, wymagająca bardzo dużo pomocy ze strony osób trzecich), często pod nadzorem kuratora sądowego. Zagrożenie przejęcia dziecka(-ci) przez instytucje pieczy zastępczej. Nie podejmuje współpracy.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych przejawia się problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych zaburza strukturę rodziny, która nie jest w stanie zaspokoić potrzeb materialnych i duchowych jej członków, niekorzystnie wpływa na dziecko (dzieci) stając się przyczyną jego problemów w szkole, w kontaktach z rówieśnikami, pojawiają się ucieczki z domu, wagary, zainteresowanie subkulturami, konflikt z prawem. Problemom rodzin dysfunkcyjnych w zakresie wychowania często towarzyszy też przemoc domowa. Świadczona w takich pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich.

Należy zauważyć, że liczba rodzin objętych pomocą MGOPS w Sianowie z tytułu trudności opiekuńczo-wychowawczych w 2014 roku w porównaniu do lat ubiegłych istotnie spadła. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych (nadużywanie alkoholu, narkotyki, dopalacze), przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych.

Szczególnej pomocy wymagają dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej. Za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy istnieje możliwość umieszczenia zaniedbywanych dzieci w pogotowiu opiekuńczym, a w przypadkach tego wymagających - w rodzinach zastępczych. W 2014 roku pomocą taką objęto 32 dzieci (tab. 19.).

Tab. 23. Dzieci objęte pieczą zastępczą w latach 2012 – 2014

	2012	2013	2014
Liczba osób	-	124	32
Kwota świadczeń	-	89.541,60	79.315,80

Źródło: Dane MGOPS w Sianowie

Wśród działań podejmowanych przez MGOPS są też programy: Wsparcie asystenta rodziny oraz Rządowy program dożywiania.

Tab. 24. Program MPiPS – Wsparcie asystenta rodziny w latach 2012 - 2014

	2012	2013	2014
Liczba rodzin	34	37	32
kwota	37 639	72 033	71 789

Źródło: Dane MGOPS w Sianowie

Tab. 25. Rządowy Program Dożywiania – dożywianie w szkołach i zasiłki celowe na dożywianie w latach 2012 - 2014

	2012	2013	2014
Liczba osób	399	425	425
Kwota świadczeń	468 484	496 260	640 392

Źródło: Dane MGOPS w Sianowie

4.5. Potrzeba ochrony macierzyństwa

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Powiatowy Urząd Pracy; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe i kościelne, Szpital Wojewódzki, Przedszkola, Szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie.

Zakres zadań MGOPS: Pomocy społecznej udziela się z powodu (art. 7 ustawy o pomocy społecznej): ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych. Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednej z ww. w okoliczności. W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie realizuje następujące świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy.

Zakres zadań PCPR: Prowadzenie spraw związanych z zapewnieniem opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz niedostosowanym społecznie poprzez rodzinną opiekę zastępczą; problematyka związana z instytucjonalnymi formami pomocy społecznej, prowadzenie spraw w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Zakres zadań Powiatowego Urzędu Pracy: Jw.

Wobec niekorzystnej sytuacji demograficznej kraju szczególnego znaczenia nabiera potrzeba ochrony macierzyństwa, a więc pomoc matkom, rodzinom i osobom wychowującym dzieci. Uprawnienia mają charakter świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, lecz uściślić należy, że pomoc społeczna nie adresuje do podopiecznych świadczeń tylko z tytułu macierzyństwa, ale przyznawane świadczenia pieniężne (zasiłek celowy, zasiłek celowy specjalny, czy ewentualnie zasiłek okresowy) mają charakter świadczeń z tytułu ogólnie trudnej sytuacji materialnej rodziny lub dysfunkcji rodziny. Poza tym do rodzin z dziećmi (ogólnie jako klientów pomocy społecznej) adresowane są różnorodne świadczenia

niepieniężne, np. : praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, pokrycie kosztów pobytu dziecka w żłobku lub w przedszkolu, pobytu na kolonii i zielonej szkole, dożywianie dodatkowe, bilet miesięczny dla dzieci na dojazdy do szkół i in.¹⁷

Analiza świadczeń rodzinnych w gminie Sianów wskazuje, że zdecydowanie największe wsparcie dotyczy wypłaty zasiłków rodzinnych, a następnie pielęgnacyjnych, dodatków z tytułu wielodzietności i podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania. W ostatnim roku o niespełna 30% wzrosła wypłata zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Tab. 26. Świadczenia rodzinne w latach 2012 - 2014

Świadczenia rodzinne (ilość)	2012	2013	2014
zasiłek rodzinny	14.646	13.171	11.894
zasiłek pielęgnacyjny	3642	3497	3403
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2354	2301	2237
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	897	832	763
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	778	761	686
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	626	537	463
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	361	299	188
świadczenie pielęgnacyjne	1338	969	655
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	2074	1668	1556
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	113	90	115
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	40	50	45
Fundusz Alimentacyjny	228	213	194

Źródło: Dane MGOPS w Sianowie

¹⁷ E. Włodarczyk, Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności [w:] E. Włodarczyk, I. Cytlak. Człowiek wobec krytycznych sytuacji życiowych. Z teorii i praktyki pracy socjalnej. Poznań 2011. Adam Mickiewicz University Press. Seria Psychologia i Pedagogika nr 165., s. 9.

4.6. Przemoc w rodzinie

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejska, Komenda Powiatowa Policji.

Zakres zadań MGOPS: Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy – został stworzony z myślą i w trosce o ofiary przemocy domowej. Przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sianowie utworzony jest Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy, w którym dyżur pełni psycholog i członek Zespołu Interdyscyplinarnego. Pomocy społecznej udziela się z powodu (art. 7 ustawy o pomocy społecznej): ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

Zakres zadań Straży Miejskiej: Do podstawowych zadań Straży Miejskiej należy: ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych; czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego; współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, inicjowanie i prowadzenie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryminogennym.

Zakres zadań PCPR: Jw.

Zakres Komendy Miejskiej Policji: Zarządzenie - Procedura interwencji policji wobec przemocy domowej Niebieskie Karty została opracowana przez Komendę Główną Policji, Komendę Stołeczną Policji oraz państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie i wprowadzona w życie 1998 roku. Przeznaczona jest dla służb patrolowo-interwencyjnych i dzielnicowych. Zakres działań policji dotyczących interwencji w sprawach przemocy w rodzinie określa zarządzenie nr 162 Komendanta Głównego Policji. określa: okoliczności i sposoby podejmowania przez policjantów czynności wobec przemocy w rodzinie; formy i metody wykonywania zadań podejmowanych wobec rodziny dotkniętej przemocą; dokumentację prowadzoną w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty”.

W przypadku przemocy w rodzinie wobec nieletnich jednostki Policji kierują informacje o zdarzeniu do Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Bardzo ważnymi elementami systemu pomocy osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy domowej są także:- funkcjonowanie w gminie punktu konsultacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie; funkcjonowanie

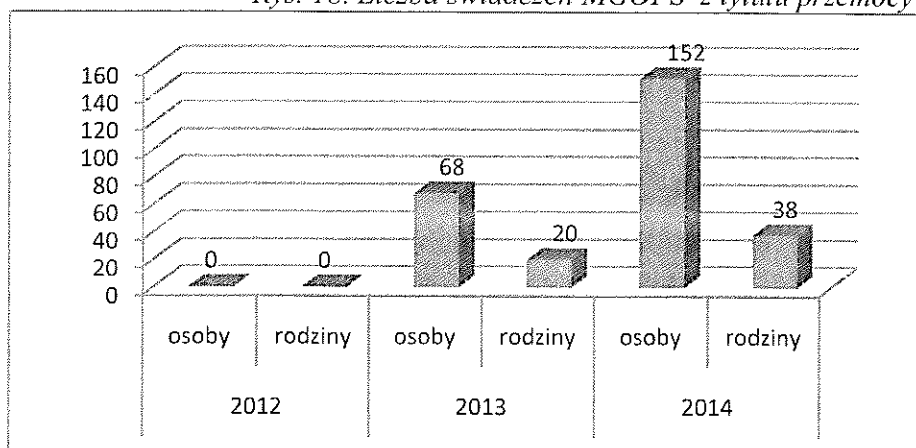
w Koszalinie Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Powiatowego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Rodzinnej.

Zarządzeniem Burmistrza Gminy i Miasta Sianów powołany został Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy wewnątrzrodzinnej. Zespół Interdyscyplinarny to grono osób zainteresowanych rozwiązaniem problemu konkretnej rodziny, gdy zachodzi podejrzenie, że występuje w niej przemoc. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele służb społecznych: Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, służby zdrowia, szkolnictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowej oraz kuratorskiej służby sądowej. Skład osób uczestniczących w pracy danego zespołu uzależniony jest od rodzaju problemu oraz kompetencji i możliwości poszczególnych służb, instytucji i organizacji działających w obszarze wsparcia społecznego. Ich działania opierają się na wzajemnej współpracy.

Zawiadomienie o podejrzeniu występowania przemocy wobec współmałżonka, partnera, dziecka lub innej osoby w rodzinie można zgłaszać do pracownika socjalnego z MGOPS, dzielnicowego, pedagoga w szkole, lekarza rodzinnego lub pielęgniarki środowiskowej, kuratora. Problem może zgłosić każdy, kto go zauważy. Zostanie wówczas wszczęta procedura Niebieskiej Karty.

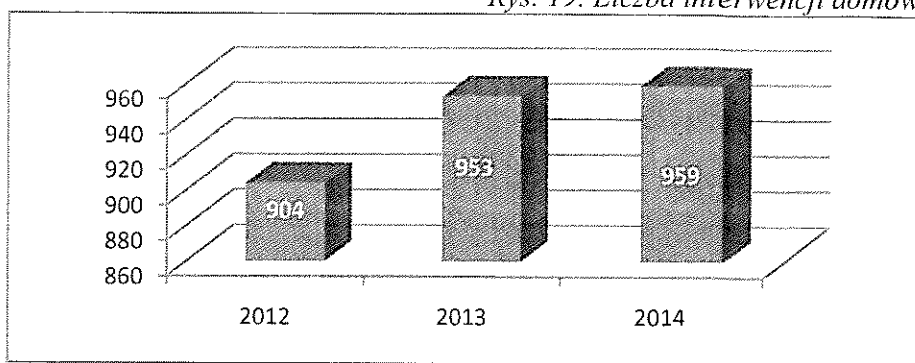
W minionym roku drastycznie wzrosła liczba osób objętych wsparciem MGOPS z tytułu przemocy domowej. W 2014 roku pomocą taką objętych było 38 rodzin, niemal dwukrotnie więcej, niż w roku poprzednim (rys. 17). Równocześnie rośnie liczba interwencji domowych notowanych przez policję (rys. 18), a liczba założonych przez Policję Niebieskich kart osiągnęła wartość 9.

Rys. 18. Liczba świadczeń MGOPS z tytułu przemocy w rodzinie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Sianów

Rys. 19. Liczba interwencji domowych policji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Policji.

4.7. Przestępczość oraz przestępczość nieletnich

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Straż Miejska.

Zakres zadań Straży Miejskiej: Jw.

Zakres zadań PCPR: Jw.

Zakres zadań Policji: Ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra; ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania. Inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi; wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców. W przypadku przemocy w rodzinie wobec nieletnich jednostki Policji kierują informacje o zdarzeniu do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

Zakres zadań Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej: Jw.

W latach 2012 – 2014 zanotowano zmieniającą się liczbę przestępstw. Korzystny był pod tym względem rok 2013, gdzie (poza kradzieżami) zaobserwowano zmniejszoną ich liczbę, która w 2014 roku ponownie wzrosła. Wykrywalność przestępstw w analizowanym okresie kształtuje się na zbliżonym poziomie.

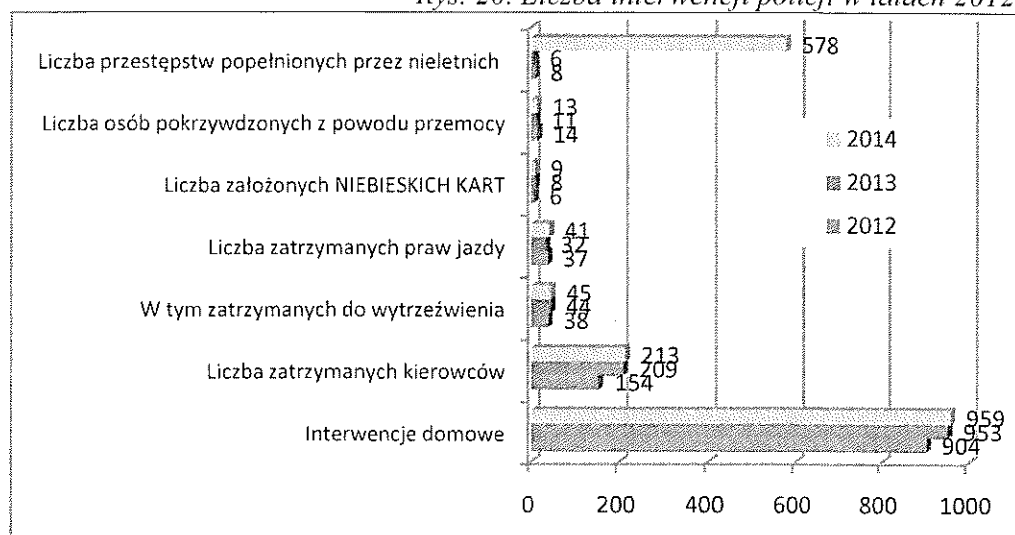
Tab. 27. Statystyki przestępstw w latach 2012 -2014

Przestępstwa	2012	2013	2014
O charakterze kryminalnym	78	54	61
Kradzież z włamaniem	25	11	24
Kradzież	21	25	17
Kradzież samochodu	0	0	0
Rozbój i wymuszenia	3	0	1
Pobicie, bójka	6	0	3
Uszkodzenie rzeczy	10	7	8
Uszczerbek na zdrowiu	3	0	0
Wykrywalność przestępstw w %	57%	56%	57%

Źródło: Dane Policji w Sianowie

Analizując liczbę interwencji podjętych przez policję w tym okresie, stwierdzono, że przytłaczająca ich ilość dotyczy interwencji domowych, a ich liczba z roku na rok sukcesywnie rośnie. Na drugim miejscu plasuje się liczba zatrzymanych kierowców, również wykazując tendencję wzrostową (w tym zatrzymanych do wytrzeźwienia). W roku 2014 drastycznie wzrosła liczba interwencji podjętych na skutek przestępstw popełnionych przez nieletnich, zanotowano ich 578, wobec ubiegłych lat, gdzie było ich tylko kilka rocznie. Jest to zjawisko budzące szczególny niepokój i wymagające podjęcia zdecydowanych kroków zaradczych.

Rys. 20. Liczba interwencji policji w latach 2012 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych policji.

4.8. Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Koszaliński Bank Żywności.

Zakres zadań MGOPS: Jw.

Zakres zadań PCPR: Jw.

Zakres zadań Powiatowego Urzędu Pracy: Jw.

Zakres zadań Stowarzyszenie „Koszaliński Bank Żywności”: Jw.

W obszarze zainteresowań pomocy społecznej znajdują się osoby zwolnione z zakładu karnego, którym udzielono pomocy z tytułu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej i w ramach pomocy społecznej przeznaczonej dla rodzin doświadczających problemów.

Poziom niski (1):

Karany po raz pierwszy, krótka kara izolacyjna lub nieizolacyjna, doświadczający chwilowych trudności w readaptacji. Wymaga niewielkiego wsparcia w przystosowaniu do życia.

Poziom średni (2):

Karany co najmniej 2 razy lub dłuższa kara pozbawienia wolności, wymagający działań aktywizacyjnych, mający znikome wsparcie środowiska w zakresie usamodzielnienia. Podejmuje próby zmian.

Poziom wysoki (3):

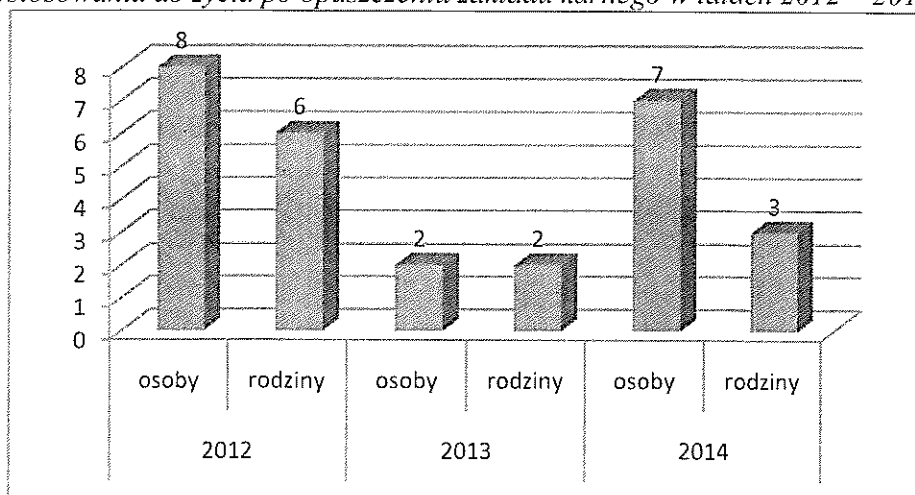
Wielokrotnie karany, spędził w więzieniu wiele lat. Zupełnie nieprzystosowany do funkcjonowania w warunkach wolnościowych, wymaga długotrwałego i wielowymiarowego wsparcia. Nie podejmuje prób zmian. Jego otoczenie demotywuje lub w inny sposób negatywnie oddziałuje na proces usamodzielniania.

Naturalną konsekwencją ponoszenia kary za dokonane przestępstwo o określonej wadze jest pobyt w zakładzie karnym. Niezależnie od stopnia resocjalizacji, jaki osiągnął więzień podczas odbywania kary, po opuszczeniu zakładu staje on wobec konieczności ułożenia sobie samodzielnego życia. Warunki społeczne, w jakie trafia i posiadane możliwości (unormowana sytuacja osobista i prawna, posiadanie środków do życia, miejsca zamieszkania, pracy, wsparcie rodziny) są kluczowe dla skutecznej adaptacji społecznej. Ich

brak może natomiast stać się przyczyną dalszej degradacji, popadania w kolejne konflikty z prawem i utrwalenia wykluczenia społecznego.

W gminie i mieście Sianów problemy z adaptacją po opuszczeniu zakładu karnego nie są rozbudowane. Korzystny był pod tym względem rok 2013, kiedy to tylko 2 osoby skorzystały z tego tytułu ze wsparcia MGOPS. Jednak miniony rok jest już sygnałem zwiększającej się skali zjawiska. Ponadto, niekorzystne statystyki przestępstw, zwłaszcza notowanych wśród nieletnich, budzą poważne obawy, że sytuacja ta, jakkolwiek odsunięta w czasie, ulegnie wkrótce znacznemu pogorszeniu.

Rys. 21. Liczba osób korzystających ze wsparcia MGOPS z tytułu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2012 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS.

Działania podejmowane przez MGPOS w obszarze pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia w rodzinie to głównie:

- doraźna pomoc finansowa,
- aktywizacja zawodowa,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

4.9. Niepełnosprawność

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowy Urząd Pracy; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe i kościelne, Szpital Wojewódzki;

Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc, Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy;
Środowiskowy Dom Samopomocy.

Zakres zadań MGOPS: Jw.

Zakres zadań PCPR: Jw.

Zakres zadań Powiatowego Urzędu Pracy: Jw.

Zakres działań Środowiskowego Domu Samopomocy w Sianowie: Środowiskowy Dom Samopomocy w Sianowie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu, współpracującą z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sianowie, przeznaczoną dla 30 osób przewlekłe psychicznie chorych lub niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i lekkim powyżej 18 roku życia. Dom ma charakter lokalny, obejmujący swymi świadczeniami mieszkańców Gminy i Miasta Sianów. Zapewnia wszechstronne wsparcie, rehabilitację, możliwość rozwijania indywidualnych zainteresowań poprzez prowadzenie różnorodnych zajęć terapeutycznych, rekreacyjnych, edukacyjnych i kulturalno-oświatowych. Opracowując program rehabilitacji stworzono koncepcję domu jako miejsca przyjaznego i bezpiecznego, w którym osoby niepełnosprawne i dotknięte chorobą odzyskują zdolność samodzielnego funkcjonowania w otoczeniu. Zadaniem Domu jest udzielanie wsparcia społecznego osobom, które z powodu zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej mają poważne trudności w życiu codziennym, a zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem. Cele i zadania Domu są realizowane poprzez różnego rodzaju formy terapii i rehabilitację mieszkańców. Pod fachowym okiem instruktorów prowadzone są zajęcia w 6 pracowniach: krawieckiej; plastycznej; komputerowej; kulinarnej; muzycznej; stolarskiej.

Przyjęto następujący podział nasilenia występowania problemu niepełnosprawności:

Poziom niski (1)

Osoba wymagająca niewielkiego, okresowego wsparcia w wybranych czynnościach wykraczających poza podstawowe aktywności dnia codziennego, lub terapii/rehabilitacji w niewielkim wymiarze czasowym. Może samodzielnie, bądź z niewielkim wsparciem.

Poziom średni (2)

Osoba wymagająca codziennego wsparcia w miejscu zamieszkania w postaci usług opiekuńczych (gospodarczych i pielęgnacyjnych), lub codziennej terapii/rehabilitacji. Wymaga wsparcia, by uczestniczyć w życiu społecznym.

Poziom wysoki (3)

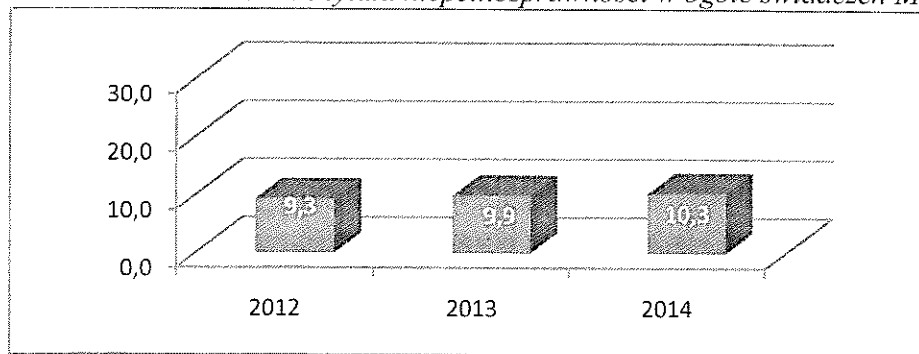
Osoba wymagająca stałego wsparcia w miejscu zamieszkania w większości podstawowych czynności dnia codziennego, lub codziennej intensywnej terapii/rehabilitacji. Jest w stanie uczestniczyć w życiu społecznym jedynie przy pomocy innej osoby. Spełnia kryteria pozwalające na skierowanie do placówki całodobowego pobytu.

Problemem osób niepełnosprawnych są trudności w uczestniczeniu w życiu społecznym, zawodowym, kulturalnym oraz edukacyjnym, dostępnym dla każdego zdrowego mieszkańca. Istniejące w ich otoczeniu bariery architektoniczne często stanowią problem nie do pokonania i uniemożliwiają dotarcie do pożądanego miejsca. Nie bez znaczenia są też bariery psychologiczne, z którymi stykają się obcując z osobami zdrowymi, które często nie wiedzą, jak postępować i jak odnosić się do niepełnosprawnych. Rodzi to problemy osób niepełnosprawnych z integracją ze środowiskiem i obawy oraz realne zagrożenie wykluczeniem społecznym.

Pomoc świadczona przez MGOPS w gminie Sianów z tytułu niepełnosprawności stanowi czwartą, co do wielkości grupę, a jej udział w ogólnym wsparciu w ostatnich latach rośnie (rys. 20), mimo, że zmniejsza się liczba osób i rodzin objętych tą pomocą (rys. 21). Największa liczba osób niepełnosprawnych w gminie Sianów to osoby, które urodziły się z trwałym kalectwem. Jest to blisko 42 % całej grupy. Pozostałe osoby stały się niepełnosprawne w trakcie swojego życia. Najczęściej spotykanym rodzajem niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe, potem osoby ze schorzeniami kończyn dolnych oraz osoby słabo widzące. Dzieci niepełnosprawne stanowią grupę blisko 20 %.

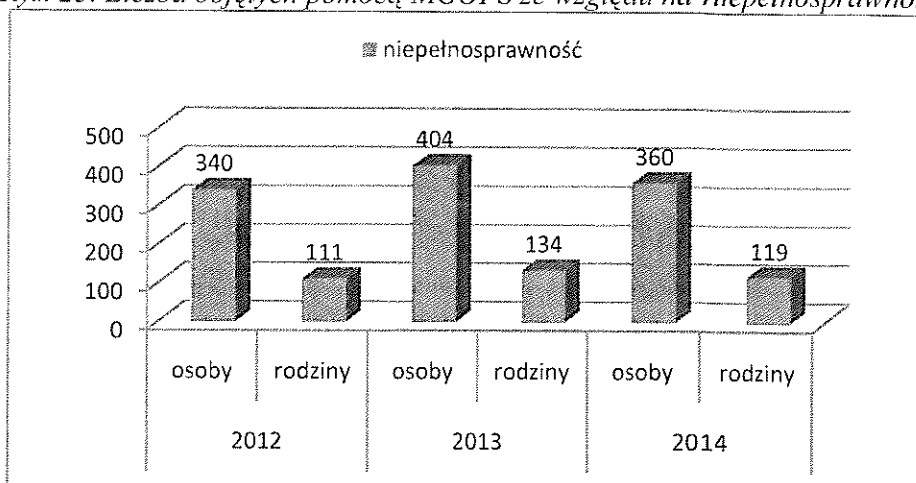
W zależności od stopnia niepełnosprawności, rodzaju dysfunkcji, sytuacji rodzinnej i materialnej, osoby niepełnosprawne korzystają z szeregu świadczeń i usług. Do świadczeń pieniężnych zaliczyć można m. in.: renty socjalne, zasiłki stałe, celowe, okresowe, finansowanie usług opiekuńczych, posiłków dla dorosłych.

Rys. 22. Udział świadczeń s tytułu niepełnosprawności w ogóle świadczeń MGOPS (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS.

Rys. 23. Liczba objętych pomocą MGOPS ze względu na niepełnosprawność

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS.

Podstawowymi problemami niepełnosprawnych w gminie i mieście Sianów jest:

- istnienie barier architektonicznych,
- mało rozpowszechniona i niedoceniana potrzeba stosowania, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, udogodnień technicznych w domu chorego,
- brak transportu specjalistycznego dla większości osób niepełnosprawnych,
- brak dostatecznej wiedzy i umiejętności by samodzielnie pisać i składać wnioski o przyznanie środków z funduszy Unii Europejskiej,
- brak reprezentacji dla organizacji pozarządowych do spraw osób niepełnosprawnych,
- brak miejsc pracy dla niepełnosprawnych,
- utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji,
- ograniczenie kontaktów towarzyskich,
- pogorszenie sytuacji materialnej,
- zaniedbywanie gospodarstwa domowego,
- bariery psychologiczne.

W ramach pomocy niepełnosprawnym podejmowane jest szereg działań. W strukturze organizacyjnej MGOPS funkcjonuje wyspecjalizowana komórka organizacyjna pn. Gminny Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych, w której zakresie działania jest realizacja Gminnego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych a w szczególności zapewnienie osobom niepełnosprawnym kompleksowej informacji.

„Gminny Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2008 – 2015” został uchwalony w 2007 roku przez Radę Miejską w Sianowie. Jego głównym założeniem jest stworzenie systemu umożliwiającego przywrócenie osoby niepełnosprawnej

społeczeństwu, wytworzenie poczucia aktywnego uczestnictwa w życiu rodzinnym i społecznym. Dokument swoim zasięgiem obejmuje osiem działań, które są ze sobą połączone. Należą do nich:

1. utworzenie Gminnego Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych,
2. likwidacja barier architektonicznych i urbanistycznych,
3. likwidacja barier komunikacyjnych i w komunikowaniu się,
4. zwiększenie dostępu do edukacji,
5. aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych na rynku pracy,
6. rozszerzenie dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych,
7. integracja osób niepełnosprawnych,
8. upowszechnianie idei wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych.¹⁸

Z pomocy Programu, jak wynika z danych, korzysta co roku coraz większa liczba osób (tab. 24), a realizowane działania przynoszą wymierne efekty, stąd propozycja jego przedłużenia na kolejne lata, 2015 – 2022. Liczne akcje na rzecz osób niepełnosprawnych podejmuje też PFRON wydając na ten cel zróżnicowane kwoty.

Tab. 28. Gminny Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych – indywidualna pomoc dla osób niepełnosprawnych w latach 2012 - 2014

	2012	2013	2014
Liczba osób	55	61	65
Kwota świadczeń	29.902,60	28.659,82	38.430,39

Źródło: Dane MGOPS

Tab. 29. Gminny Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych - integracja osób niepełnosprawnych w latach 2012 - 2014

	2012		2013		2014	
	liczba osób	kwota	liczba osób	kwota	liczba osób	kwota
„Warsztaty kulinarne”	48	1 000	37	1 200	46	1 610
„Powitanie lata”	99	776 00	85	1592,90	75	1855,93
„Grzybobranie”	85	1135,00	69	2500,00	100	1681,58
„Dzień Sportowca”	100	1800,00	56	1485,65	68	1673,59

¹⁸ Dane UGiM Sianów.

„Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych”	90	4570,00	110	2350,00	80	1935,40
Wigilia dla osób niepełnosprawnych	82	1690,01	53	2349,75	80	1971,10
Wycieczki	Zakopane		Karpacz		Wrocław	
	47	7700,00	37	6653,00	44	9244,55

Źródło: Dane MGOPS

4.10. Długotrwała lub ciężka choroba

Podmioty prowadzące statutowe działania w obszarze:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe i kościelne.

Zakres zadań MGOPS: Jw.

Zakres zadań PCPR: Jw.

Definiując osoby długotrwale lub ciężko chore określono, że to takie, które z powodu wieku lub choroby i związanych z nimi trudnościami życiowymi wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione.

Poziom niski (1):

Osoba, która czasowo, ze względu na stan zdrowia, wymaga niewielkiego, okresowego wsparcia w wybranych czynnościach wykraczających poza podstawowe aktywności dnia codziennego. Może samodzielnie, bądź z niewielkim wsparciem uczestniczyć w życiu społecznym.

Poziom średni (2):

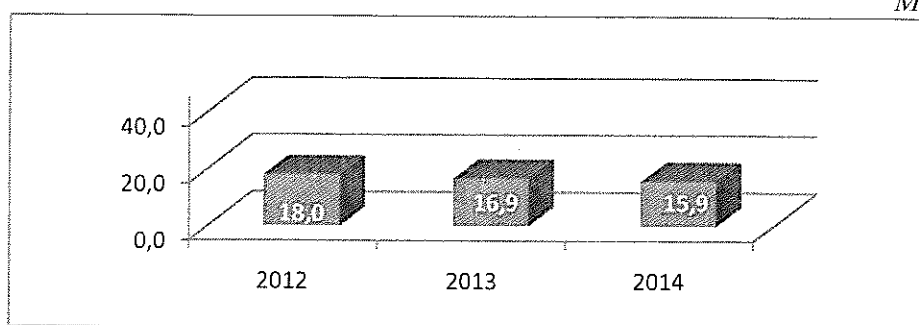
Osoba, która czasowo, ze względu na stan zdrowia, wymaga codziennego lub prawie codziennego wsparcia w postaci usług opiekuńczych (gospodarczych i pielęgnacyjnych). Wymaga wsparcia, by uczestniczyć w życiu społecznym.

Poziom wysoki (3):

Osoba, która czasowo, ze względu na stan zdrowia, wymaga stałego wsparcia w większości podstawowych czynności dnia codziennego. Jest w stanie uczestniczyć w życiu społecznym jedynie przy pomocy innej osoby.

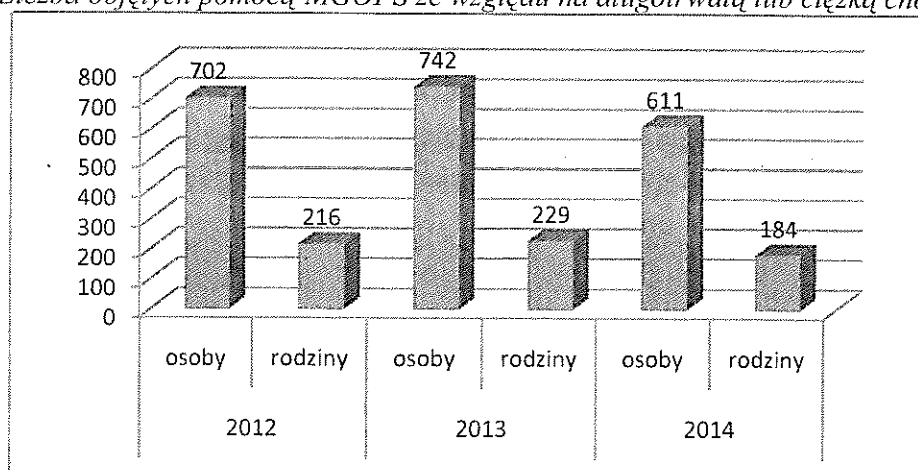
Mimo spadku na przestrzeni ostatnich 3 lat liczby osób objętych pomocą MGOPS z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby, w dalszym ciągu z takich świadczeń korzysta ponad 15% objętych pomocą MGOPS.

Rys. 24. Udział świadczeń z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogóle świadczeń MGOPS (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS.

Rys. 25. Liczba objętych pomocą MGOPS ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS.

Długotrwała lub ciężka choroba może być stanem przejściowym, ale może też być w przyszłości przyczyną niepełnosprawności. Dzieje się tak często, gdy problemy zdrowotne nie zostaną rozwiązane z powodu braku dostępu do specjalistów, zaniechania leczenia z powodu np. obawy przed utratą pracy, trudnej sytuacji finansowej chorego, uniemożliwiającej podołanie kosztom leczenia (np. rodziny wielodzietne, niepełne, osoby starsze, lub cierpiące na takie dolegliwości, których koszt leczenia stanowi bardzo duży udział w wydatkach budżetu domowego).

Nie można zapomnieć, że choroba to nie tylko dolegliwości fizyczne, ale również psychiczne. Zwłaszcza te ostatnie uległy w ostatnich latach znacznemu nasileniu. Coraz częściej mówi się też o kryzysie psychicznym jednostek, niewynikającym z naturalnego przebiegu cyklu życia człowieka (tzw. kryzys dojrzewania, wieku średniego, związany z przejściem na emeryturę) lecz raczej o charakterze egzystencjalnym. Jest on skutkiem zmieniających się współcześnie warunków życia (jego tempa), obowiązujących norm społecznych i kryzysu osobowości, a wraz z nim pełnionych ról (w najbliższym otoczeniu,

w rodzinie), a także kryzysu wartości. Dotyczy sposobu i stylu życia oraz poczucia jego sensu, przejawia się ucieczką od odpowiedzialności, apatią, biernością i może prowadzić do depresji i koniecznej pomocy lekarskiej. Nieuświadomiona, nieleczona depresja może oznaczać silne zaburzenia, niemożność funkcjonowania w życiu społecznym, a nawet samobójstwo.¹⁹

Osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich rodziny obejmowane są specjalistyczną pomocą usługową świadczoną przez zatrudnione i przeszkolone w tym zakresie opiekunki. Osoby, które wymagają całodobowej opieki kieruje się, adekwatnie do stanu zdrowia, do domu pomocy społecznej. Ponadto, w Sianowie istnieje Środowiskowy Dom Samopomocy, z którego usług korzystają m.in. osoby z zaburzeniami psychicznymi, chore psychicznie i niepełnosprawne intelektualnie. Dom ten ma charakter półstacjonarnej placówki, zapewniającej swoim podopiecznym zaspokajanie potrzeb wyższego rzędu.

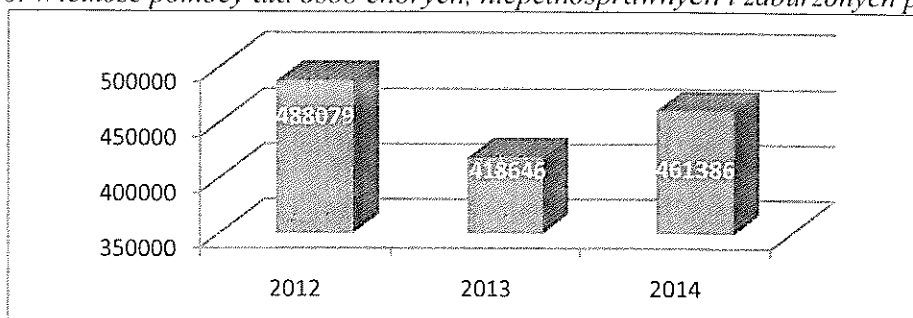
Wartość pomocy skierowanej do osób chorych, niepełnosprawnych i zaburzonych psychicznie w ostatnim roku, po spadku w 2013, wzrosła do łącznej kwoty 461,4 tys. Z roku na rok zwiększa się liczba osób objętych odpłatnością za Dom Pomocy Społecznej.

Tab. 30. Pomoc dla osób chorych, niepełnosprawnych i zaburzonych psychicznie

	2012		2013		2014	
	ilość osób	wartość pomocy	ilość osób	wartość pomocy	ilość osób	wartość pomocy
usługi opiekuńcze	13	154.247	9	114.854	7	147.334
specjalistyczne usługi opiekuńcze	3	16.878	0	0	1	7.388
odpłatność za pensjonariuszy DPS	11	316.954	12	303.792	13	306.664

Źródło: Dane MGOPS

Rys. 26. Wielkość pomocy dla osób chorych, niepełnosprawnych i zaburzonych psychicznie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

¹⁹ Zob. D. Kubacka-Jasiecka, Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2010.

Problem osób niepełnosprawnych i chorych wiąże się nieodłącznie ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym oraz jej procentowy udział w całości populacji Polaków wciąż rośnie. Oznacza to powstawanie i nasilanie z czasem nowych problemów. Wycofanie z życia zawodowego i osiągnięcie statusu emeryta lub rencisty wiąże się nieodmiennie z pogorszeniem dotychczasowej sytuacji materialnej, stopniowym nasilaniem problemów zdrowotnych, postępującym poczuciem osamotnienia i rosnącym wyalienowaniem ze środowiska. Z jednej strony jest to brak zainteresowania otoczenia ludźmi starszymi, brak dla nich ofert spędzania czasu wolnego i propozycji pozwalających im poczuć się ważnymi, użytecznymi i zaangażowanymi w życie społeczne. Z drugiej natomiast, postępująca bierność, apatia, niechęć do aktywności, utrzymywania kontaktów towarzyskich, angażowania się w sprawy otoczenia.

Potrzeby osób starszych to przede wszystkim: opieka, towarzystwo, potrzeby finansowe, zagospodarowanie czasu wolnego. W przypadku osób długotrwale chorych i o pogarszającym się stanie zdrowia, nie tyle potrzebne jest wsparcie finansowe, co szeroko pojęta opieka: medyczna, pielęgnarska, społeczna, związana z utrzymaniem porządku, pomoc w załatwianiu podstawowych spraw bytowych. Formą wsparcia dla tych osób są usługi opiekuńcze, medyczne i specjalistyczne w domu podopiecznego oraz pomoc w załatwianiu codziennych spraw.

Niezbędnym w gminie Sianów staje się utworzenie obiektu dziennego wsparcia dla seniora, umożliwiającego spotkania osobom starszym, oferującego zajęcia aktywizujące: rekreacyjne, rozrywkowe, kulturalne, niewykluczone, że również opiekę duszpasterską. Dom powinien mieć w ofercie terapię zajęciową i ruchową. Organizować wspólne spacer, wycieczki (krajoznawcze, czy akcje zbierania jagód, grzybów), dawać możliwość uprawiania przydomowego ogródka, organizować spotkania okolicznościowe (dni seniora, spotkania andrzejowe, wigilia i in.). W ofercie powinna znaleźć się też możliwość serowania posiłków dostosowanych do potrzeb żywieniowych osób starszych.

4.11. Alkoholizm lub narkomania

Podmioty realizujące działania w obszarze:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe i kościelne, Policja, Straż Miejska, Klub Abstynenta „Iskra” – przy którym działa Punkt Konsultacyjny dla osób z Problemem Uzależnień i ich rodzin, Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień „ANON”, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Poradnictwa Rodzinnego.

Zakres zadań „ANON”: działalność Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień „ANON” z siedzibą w Koszalinie ul. Monte Cassino 13 oparta jest w głównej mierze na leczeniu uzależnień od alkoholu, terapii alkoholowej oraz DDA. Jednostka oferuje diagnozę, porady, sesje indywidualne i grupowe, pomoc psychologiczną i psychiatryczną.

Zakres zadań MGOPS: Pomocy społecznej udziela się z powodu (art. 7 ustawy o pomocy społecznej): ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zakres zadań PCPR: Prowadzenie spraw związanych z zapewnieniem opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz niedostosowanym społecznie poprzez rodzinną opiekę zastępczą; problematyka związana z instytucjonalnymi formami pomocy społecznej, prowadzenie spraw w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Zakres zadań Klubu Abstynenta „Iskra”: Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-informacyjnej poprzez organizowanie osobom uzależnionym od alkoholu i zagrożonym uzależnieniem rodzin, odczytów, prelekcji, imprez integracyjnych. W celu podnoszenia świadomości osób z zakresu profilaktyki uzależnień Klub Abstynenta „Iskra” organizuje też spotkania samopomocowe, grupy wsparcia, wyjazdy mityngowe, mityngi jubileuszowe. Podstawową metodą leczenia osób uzależnionych od alkoholu jest psychoterapia grupowa i indywidualna. W ramach tych czynności realizowane są zdania w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin. Punkt Konsultacyjny ma swoją siedzibę w Klubie Abstynenta „Iskra” w Sianowie ul. Słowackiego 3a. Punkt Konsultacyjny Uzależnień jest jednym z ważnych miejsc udzielania pomocy w wychodzeniu z kryzysów, utrzymania abstynencji i pomocy funkcjonowania w rodzinie. Pomoc terapeutyczna skierowana jest dla osób nowoprzybyłych, stałych członków Klubu AA oraz członków ich rodzin.

Zakres zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

podstawowym zadaniem komisji jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, wspieranie osób

uzależnionych i ich rodzin, motywowanie i kierowanie osób uzależnionych do podejmowania leczenia, współdziałanie z instytucjami i organizacjami w sprawach prowadzenia działań związanych z profilaktyką, wyrażanie opinii w sprawach finansowania przedsięwzięć w zakresie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sianów, opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych - wydawania opinii w formie postanowienia,

Zakres zadań Punktu Poradnictwa Rodzinnego (zlokalizowany w siedzibie MGOPS): przybliżenie usług specjalistycznych w zakresie zagrożeń zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodziny, także w jej naturalnym środowisku (alkoholizm, ryzykowne picie, narkomania), współpraca z MGOPS w zakresie rozpoznawania poszczególnych zagrożeń, wspieranie pracowników socjalnych, doskonalenie metody pracy polegającej na współpracy Zespołu - PRACOWNIK SOCJALNY, ASYSTENT RODZINY, KONSULTANT-TERAPEUTA, poprzez pracę z indywidualnym przypadkiem, pracę z rodziną w pomieszczeniach Ośrodka i w jej naturalnym środowisku, dostarczenie umiejętności członkom rodziny w zakresie funkcjonowania w nowych warunkach rodzinnych, interwencje środowiskowe, wizyty środowiskowe, wspieranie rodzin w wychodzeniu z sytuacji kryzysowych

Zakres zadań Policji: Ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra; inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi; wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców; nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach; kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych; współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi, a także z organami i instytucjami Unii Europejskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów; gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji kryminalnych.

Zakres zadań Straży Miejskiej: Do podstawowych zadań Straży Miejskiej należy: ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych; czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego; współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, inicjowanie i prowadzenie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryminogennym.

Poniżej zdefiniowano poziom intensywności występowania problemu społecznego jakim jest alkoholizm i narkomania oraz uwidoczniiony w ostatnich latach problem dopalaczy.

Poziom niski (1)

Okresowe używanie środków psychoaktywnych i alkoholu. Wzrost tolerancji i ochoty na używki. Nie występują skumulowane szkody, ale mogą mieć miejsce zdarzenia, które skutkują określonymi konsekwencjami zdrowotnymi, społecznymi, itp. (szczególnie w odniesieniu do młodzieży). Osoba reprezentująca ten poziom potrafi pełnić określone role społeczne.

Poziom średni (2)

Nadużywanie środków psychoaktywnych i alkoholu. Występują trudności z pełnieniem określonych ról społecznych, zagrożenie stabilności zawodowej. Zaniedbywanie rodziny, konflikty domowe, pogłębiające się uzależnienie psychiczne i fizyczne, pojawiające się szkody zdrowotne. Wymagający sporego zaangażowania służb, terapeuty. Osoba traci role społeczne.

Poziom wysoki (3)

Uzależnienie od środków psychoaktywnych i alkoholu. Picie lub branie stanowią dominujący wymiar funkcjonowania jednostki i skutkują niemożnością wypełniania podstawowych ról społecznych. Zalecana terapia stacjonarna lub ambulatoryjna. Może występować zerwanie więzi społecznych.

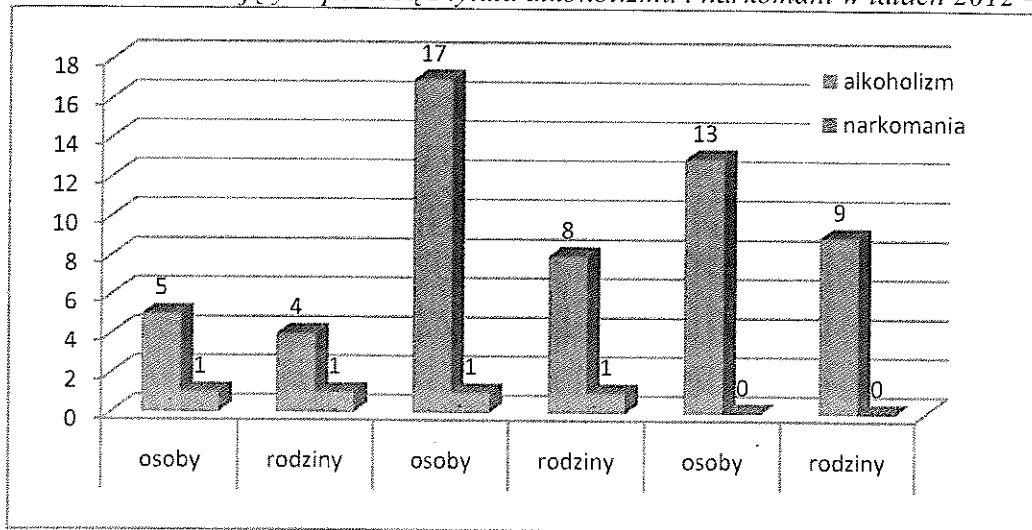
Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, „dziedziczenie” alkoholizmu, brak celów życiowych, przedłużający się stan barku zatrudnienia, załamanie nerwowe, negatywny wpływ otoczenia, nadmierny stres i in. Narkotyki natomiast, podobnie jak dopalacze, często są eksperymentem „młodości” – poszukiwaniem nowych doznań i wrażeń, ucieczką od codzienności lub sposobem na łatwiejsze życie, rozładowanie stresu, wynikiem negatywnych wzorców lub wpływu otoczenia, kontaktów z niewłaściwym środowiskiem.

Faktyczna liczba osób pozostających w uzależnieniu od środków odurzających jest trudna do określenia. Często nawet najbliższe otoczenie uzależnionego nie zdaje sobie sprawy z wagi problemu.

Liczba osób objętych pomocą z tytułu alkoholizmu w 2014 roku w gminie Sianów wyniosła 13, rodzin natomiast 9. Nie zanotowano żadnego przypadku narkomanii, jednak zbyt optymistycznym byłoby twierdzenie, że problem ten nie występuje. Jak dotąd, brak oficjalnych statystyk na temat dopalaczy. Tymczasem w badaniu opinii zarówno lokalnych liderów, jak i przedstawicieli organizacji/institucji alkoholizm był czwartym najsilniej

dostrzeganym problemem społecznym. Narkomania i dopalacze (choć w mniejszym stopniu) również były dostrzegane jako problemy występujące w otoczeniu.

Rys. 27. Liczba osób objętych pomocą z tytułu alkoholizmu i narkomanii w latach 2012 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych

5.1. Podstawowe cele „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Sianów w latach 2016 - 2022”

Podstawowym celem „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE I MIEŚCIE SIANÓW W LATACH 2016 - 2022” jest poprawa sytuacji społecznej mieszkańców gminy i miasta oraz polepszenie poziomu życia mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju gminy.

W określeniu strategii działań społecznych na poziomie lokalnym, należy uwzględnić następujące elementy:

- restrukturyzacja lokalnego rynku pracy,
- wielofunkcyjny rozwój miasta i gminy Sianów,
- rozwój infrastruktury otoczenia biznesu sprzyjający działaniom gospodarczym i poprawie sytuacji społecznej mieszkańców,
- aktywizacja mikro i małych firm na terenie miasta oraz gminy Sianów,

- rozbudowa infrastruktury technicznej i komunikacyjnej poprawiającej dostępność komunikacyjną dla osób z problemami społecznymi oraz osób niepełnosprawnych, co ograniczy wykluczenie społeczne grup i środowisk (np. Klub Integracji Społecznej),
- rozwój systemu edukacyjnego w celu podniesienia poziomu edukacji społeczności lokalnej, powołanie w Sianowie szkoły ponadgimnazjalnej (np. Centrum Kształcenia Ustawicznego),
- inwestycje w istniejącą bazę edukacyjną (w tej liczbie remonty szkół),
- pomoc osobom starszym („profilaktyka dobrej starości”),
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie dobrej jakościowo pomocy społecznej i funkcjonalnego systemu ochrony zdrowia na terenie miasta oraz gminy, w celu poprawy dostępności opieki medycznej.
- zarządzanie sytuacją kryzysową,
- integracja społeczna.

5.2. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
rynek pracy	
• Różnorodność branż i sektorów lokalnej gospodarki, • Duża liczba podmiotów sektora MSP działających na terenie gminy i miasta, • Istnienie w Koszalinie Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w obrębie której powstaje duża ilość firm, • Łatwy dostęp do placówek oświatowych w pobliskim Koszalinie, • Tworzenie warunków do alternatywnego zatrudnienia (np. Hobbiton w Sierakowie Sławińskim i inne wioski tematyczne).	• Wysoki poziom bezrobocia, • Brak mobilności zawodowej, • Przewlekłe procesy restrukturyzacyjne w przemyśle, • Słaba współpraca środowisk naukowych i instytucji szkolnictwa wyższego Koszalina z przedsiębiorcami, • Brak profilowanego szkolnictwa i kierunków kształcenia dostosowanych do potrzeb pracodawców i rynku pracy, • Kształcenie w pobliskim Koszalinie w nieprzydatnych zawodach.
edukacja	
• Wysoki poziom nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, • Dobry stan techniczny placówek oświatowych, • Aktywność lokalnych społeczności w dziedzinie oświaty (trzy szkoły prowadzone przez lokalne	• Pojawiający się problem tzw. „wtórnego analfabetyzmu” u młodzieży w wieku po gimnazjalnym • Zdarzająca się zbyt duża liczebność oddziałów szkolnych.

- stowarzyszenia), - Rozbudowania sieć placówek oświatowych, - Różnorodna oferta edukacyjno-opiekuńcza.	
poziom życia	
- Inwestycje władz samorządowych w bazę i infrastrukturę systemu społecznego, - Różnorodna i atrakcyjna oferta kulturalna, - Aktywne przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu, - Dobry stan infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej. - Szeroka działalność świetlic wiejskich	- Brak Ośrodka Wsparcia dla osób i rodzin, - Zbyt mała aktywność służb prewencyjnych i porządkowych, - Brak środków finansowych na reedukację osób wykluczonych, - Wyuczona bezradność i roszczeniowość postaw.
niepełnosprawność i starzenie się społeczeństwa	
- Współpraca organizacji i środowisk osób niepełnosprawnych, - Działalność Gminnego Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych, - Szeroka oferta wsparcia dla osób niepełnosprawnych w ramach Gminnego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, - Działalność Stowarzyszenia Sianowska Akademia Seniora, - Sukcesywna likwidacja barier architektonicznych.	- Brak mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych, - Brak kompleksowego wsparcia osób niepełnosprawnych, - Bariery architektoniczne, - Brak środków na finansowanie działań opiekuńczych na rzecz osób niepełnosprawnych, - Brak Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych.
pomoc społeczna	
- Inwestycje władz samorządowych w bazę i infrastrukturę systemu społecznego, - Profesjonalna kadra instytucji społecznych na terenie miasta i gminy, - Współpraca instytucji realizujących pomoc dla środowiska z MGOPS w Sianowie, - Zabezpieczenie usług opiekuńczych.	- Nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia finansowego ze środków centralnych, - Brak Klubu Integracji Społecznej, - Niewystarczająca baza lokalowa MGOPS.
organizacje pozarządowe	
- Funkcjonowanie Sianowskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych, - Duża liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy i miasta Sianów, - Duża determinacja i konsekwencja	- Niedobory profesjonalnej kadry oraz zespołów zadaniowych (szczególnie w zakresie: księgowości, przygotowania wniosków o dofinansowanie, realizacji projektów), - Stosunkowo mała wiedza z zakresu

• członków organizacji do działania, • Duży potencjał generowania projektów społecznie użytecznych, • Duża aktywność w pozyskiwaniu i zarządzaniu wolontariuszami akcyjnymi • Współpraca organizacji z samorządem.	• administracji członków stowarzyszeń, • Brak stałego dopływu środków na realizację zadań organizacji trzeciego sektora, • Niskie zaangażowanie lokalnego biznesu do wspierania organizacji.
infrastruktura	
• Korzystny układ komunikacyjny, • Dobrze rozwinięta sieć dróg, • Wysoki stopień zwodociągowania i skanalizowania gminy, • Konkurencyjne ceny nieruchomości pod inwestycje, • Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa i turystyczna.	• Niedostatecznie rozwinięta sieć bazy noclegowej i gastronomicznej, • Niedostateczna infrastruktura mieszkaniowa, • Brak ładu urbanistycznego w mieście, ciągów komunikacyjnych i parkingów
Szanse	Zagrożenia
• Silny i w miarę posiadanych kompetencji sprawnie działający samorząd; • Decentralizacja finansów publicznych, co może powodować skierowanie większych środków finansowych na realizację polityki społecznej; • Współpraca organizacji i gmin • Wspólne inicjatywy władz i organizacji • Fundusze strukturalne • Dobre położenie geograficzne miasta i gminy (blisko morza) • Miasta partnerskie (dobra współpraca, promocja gminy i jej rozpoznawalność) • Możliwość wykorzystania istniejącej infrastruktury przemysłowej i siły roboczej w kontekście inwestycji zewnętrznych; • Możliwość wykorzystania walorów rekreacyjnych miasta i bezpośredniego otoczenia (miejscowości w gminie); • Rolnictwo na dobrym poziomie pozwalające na rozwijanie spektrum usług okołorolniczych oraz podnoszenie jakości produktów w celu zwiększenia dochodów.	• Niestabilność prawa, brak jasnych uregulowań w zakresie rozdziału zadań i środków (państwo – gminy) • Ucieczka funduszy unijnych – brak mobilności do ich pozyskania • Niezadowalający rozwój infrastruktury społecznej • Brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury pomocy społecznej • Brak środków na budownictwo społeczne • Peryferyjne położenie w woj. zachodniopomorskim • Starzenie się społeczeństwa • Roszczeniowa postawa osób objętych pomocą społeczną • Odpływ młodych wykształconych osób z miasta i z gminy • Przenoszenie złych wzorców zachowań do społeczności lokalnej • Likwidacja regionalnych połączeń komunikacyjnych (kolej w Skibnie i PKS) • Wzrost ruchu transportowego w centrum miasta (brak obwodnicy miasta) • Umiarkowane lecz stale rosnące zanieczyszczenie środowiska naturalnego • niespójność poziomu i kierunków kwalifikacji zawodowych z potrzebami lokalnego rynku pracy

	• Brak systematycznej koordynacji działalności służb ratowniczych; • Wzrastający poziom narkomanii, alkoholizmu; • Narastająca przestępczość, przemoc i agresja dzieci i młodzieży; • Niewystarczające wywiązywanie się rodziców ze swych zadań opiekuńczych i wychowawczych; • Zagrożenia powodowane przez subkultury, głównie kibiców.
--	--

5.3. Cele strategiczne

Cel główny „STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE I MIEŚCIE SIANÓW W LATACH 2016 - 2022”

Ukształtowanie sprawnego systemu polityki społecznej w oparciu o jak najszerszą współpracę organizacji pozarządowych oraz wspieranie rozwoju tych organizacji w ramach nowoczesnego modelu pomocy społecznej zarówno instytucjonalnej, jak i pozarządowej.

5.3.1. Obszar problemowy – marginalizacja grup społecznych

Cel pośredni: Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych

Cele operacyjne:

1. Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
2. Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych.
3. Aktywizacja osób zagrożonych marginalizacją społeczną.
4. Prewencja, profilaktyka oraz skuteczna walka z wszelkimi przejawami patologii społecznych.
5. Organizacja czasu wolnego (pozaszkolnego) dla młodzieży.
6. Rozwój systemu edukacji oraz poprawa dostępu do edukacji osób zagrożonych marginalizacją.

7. Zapewnienie bezpieczeństwa poprzez minimalizowanie zagrożeń kryminalnych i społecznych.

Działania:

- Realizacja kompleksowych projektów ukierunkowanych na reintegrację społeczną i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- Opracowywanie i wdrażanie działań na rzecz aktywizacji osób zagrożonych marginalizacją społeczną.
- Kontynuowanie szerokiej współpracy Gminy w ramach warsztatów terapii zajęciowej.
- Utworzenie sieci wsparcia społecznego organizacji i instytucji.
- Uruchomienie lokalnego centrum organizacji pozarządowych, zapewniającego infrastrukturalne wsparcie organizacjom o niskim stopniu rozwoju oraz wszechstronną pomoc przy funkcjonowaniu podmiotów trzeciego sektora.
- Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych
- Poprawa warunków infrastrukturalnych działania Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie: rozbudowa placówek opiekuńczych oraz poszerzenie oferty pomocowej (np. KIS)
- Wspieranie świetlic oraz organizacji i ruchów samopomocowych.
- Powiększenie zasobów mieszkaniowych;
- Tworzenie warunków do powstania pozalekcyjnych klubów zainteresowań, kół zainteresowań w oparciu o bazę szkolną.
- Dozorowanie, monitorowanie rejonów zagrożonych oraz programowanie współdziałania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w mieście i gminie Sianów.
- Profilaktyka poprzez zwiększenie świadomości prawnej społeczeństwa oraz wiedzy o możliwościach unikania zagrożeń takich jak przemoc, wykluczenie, uzależnienie, bezradność.
- Organizowanie poradnictwa na temat umiejętności radzenia sobie z problemami życiowymi.

5.3.2. Obszar problemowy - bezrobocie

Cel pośredni: Ograniczanie bezrobocia

Cele operacyjne:

1. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych
2. Promocja zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych
3. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób bezrobotnych
4. Przeciwdziałanie „dziedziczeniu” bezrobocia

Działania:

- Prowadzenie kompleksowych działań zapobiegających bezrobociu, łagodzących jego skutki oraz wspierających aktywizację zawodową bezrobotnych.
- Wprowadzanie zachęt dla inwestorów oraz tworzenie odpowiedniego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości.
- Współpraca instytucji służb społecznych, służb zatrudnienia oraz partnerów społecznych na rzecz aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych.
- Organizowanie specjalistycznego poradnictwa zawodowego dla osób biernych na rynku pracy.
- Współpraca podmiotów publicznych i niepublicznych, organizacji pozarządowych z przedsiębiorcami i inwestorami w zakresie wspierania rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.
- Współpraca podmiotów publicznych i niepublicznych, organizacji pozarządowych i instytucji kształcących na rzecz kształcenia osób bezrobotnych nieposiadających zawodów, nabywania pożądanых na rynku umiejętności i podnoszenia posiadanych kwalifikacji zawodowych
- Pomoc osobom zagrożonym utratą pracy i długotrwałym bezrobociem, poprzez szkolenia zawodowe i kursy doskonalące.
- Tworzenie różnych form bezpłatnej pomocy informacyjnej, prawnej, edukacyjnej, psychologicznej, itp. dla osób pozostających długotrwale bez pracy.
- Współpraca służb pomocy społecznej i służb zatrudnienia na rzecz pracy socjalnej wśród osób i rodzin długotrwale bezrobotnych.

- Wyrównywanie szans dostępu do kształcenia wśród osób długotrwale bezrobotnych, zwłaszcza mieszkańców terenów wiejskich.
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w życiu społecznym dzieci i młodzieży z domów długotrwale bezrobotnych, poprzez zapewnienie równego dostępu do dóbr, usług i kultury wpływających na rozwój młodego człowieka.
- Utworzenie Klubu Integracji Społecznej

5.3.3. Obszar problemowy - rodzina

Cel pośredni: Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych.

Cele operacyjne:

1. Podjęcie kompleksowych działań na rzecz umocnienia roli rodziny
2. Pomoc dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych
3. Poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych
4. Kompleksowe wzmocnienie rozwoju dzieci poprzez programy edukacji nieformalnej

Działania:

- Wsparcie finansowe najuboższych rodzin.
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i środowisku.
- Organizowanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, młodzieży z placówek opiekuńczo – wychowawczych i dzieci nieprzystosowanych społecznie oraz zagrożonych patologią.
- Edukacja kadry dla realizacji tworzenia lokalnego systemu wsparcia dla rodzin.
- Rozbudowa infrastruktury pomocy społecznej, zgodnie z potrzebami i uwarunkowaniami lokalnymi.
- Utworzenie systemu instytucjonalnej opieki nad dzieckiem w wieku 3-5 lat.

5.3.4. Obszar problemowy - uzależnienia

Cel pośredni: Zmniejszenie spożycia środków uzależniających i poziomu uzależnień

Cele operacyjne:

1. Edukacja społeczna i działalność wychowawcza.
2. Lecznictwo odwykowe oraz rehabilitacja osób uzależnionych.
3. Przeciwdziałanie negatywnym następstwom używania środków psychoaktywnych.

Działania:

- Podnoszenie poziomu wiedzy na temat problemów i zagrożeń związanych z uzależnieniami.
- Współpraca instytucji pomocy społecznej i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki uzależnień.
- Kształtowanie i promowanie postaw oraz hierarchii wartości życia społecznego.
- Systematyczna ocena skali zjawiska uzależnień w oparciu o posiadaną bazę danych.
- Zwiększenie dostępu i jakości świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych.

5.3.5. Obszar problemowy – niepełnosprawność i choroba

Cel pośredni: Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego.

Cele operacyjne:

- Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych
- Pomoc osobom niepełnosprawnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz innym potrzebującym pomocy, a także ich rodzinom.
- Tworzenie warunków do kształcenia młodzieży upośledzonej umysłowo oraz kształcenia integracyjnego młodzieży niepełnosprawnej fizycznie.
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców oraz wzrost odpowiedzialności za zdrowie własne i innych.

Działania:

- Promocja zdrowego stylu życia.
- Diagnoza środowiska osób niepełnosprawnych i zwiększenie możliwości ich udziału w życiu publicznym.
- Prowadzenie wczesnej diagnozy i rehabilitacji społecznej wśród osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- Realizacja Gminnego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2022 stanowiącego integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Podnoszenie poziomu świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych i ich możliwości.
- Wspieranie istniejących i tworzenie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych we wszystkich dostępnych formach zatrudnienia, w tym samo zatrudnienia.
- Wspieranie tworzenia funduszy stypendialnych dla młodzieży najbardziej uzdolnionej, niepełnosprawnej i pochodzącej z rodzin ubogich.
- Adaptacja szkół do potrzeb niepełnosprawnej fizycznie młodzieży, tworzenie klas integracyjnych; przygotowanie kadry nauczycielskiej do prowadzenia klas integracyjnych; rozwój kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych.
- Budowa mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo.

5.3.6. Obszar problemowy – starzenie się społeczeństwa

Cel pośredni: Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych.

Cele szczegółowe:

1. Poprawa bezpieczeństwa socjalnego wśród ludzi starszych.
2. Zapewnienie wszechstronnego wsparcia seniorom.
3. Aktywizacja społeczna osób starszych.
4. Wzmocnienie roli i miejsca osób starszych w środowiskach lokalnych.

Działania:

- Tworzenie instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych form pomocy dziennej dla osób starszych.
- Rozszerzenie oferty usług opiekuńczych dla osób starszych i ich rodzin.
- Współpraca instytucji pomocy społecznej i organizacji pozarządowych na rzecz świadczenia usług socjalnych dla osób starszych.
- Wyrównywanie szans osób starszych w dostępie do usług opiekuńczych i usług specjalistycznych.
- Budowa więzi międzypokoleniowych i przełamywanie stereotypu starego człowieka poprzez edukację społeczną dzieci i młodzieży.
- Opracowanie i wdrożenie działań na rzecz aktywizacji osób starszych.
- Umożliwienie seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) szerszego korzystania z oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym.
- Opracowanie i wdrożenie działań przeciwdziałających izolacji i samotności ludzi starszych.
- Współpraca samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.
- Powołanie Domu Diennej Opieki Seniora, stanowiącego miejsce integracji i aktywizacji osób starszych.

5.4. Prognoza zmian w okresie objętym Strategią

W rezultacie podjęcia działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Sianów na lata 2016-2022” przewiduje się wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców oraz zmniejszenie zasięgu występujących na terenie miasta i gminy Sianów problemów społecznych, które zostały scharakteryzowane w niniejszej *Strategii*. W ramach analizowanych obszarów problemowych prognozuje się wyszczególnione poniżej zmiany.

Obszar problemowy – Marginalizacja grup społecznych

Prognoza zmian:

- kompleksowe projekty reintegracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- zwiększona aktywizacja osób zagrożonych marginalizacją społeczną,
- funkcjonujące lokalne centrum wsparcia organizacji pozarządowych,
- poszerzona oferta pomocowa MGOPS,
- lepsze zasoby mieszkaniowe,
- zwiększona oferta klubów i kół zainteresowań, funkcjonujących w oparciu o bazę szkolną,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa w mieście i gminie,
- zwiększona świadomość prawna społeczeństwa,
- upowszechnienie wiedzy na temat unikania zagrożeń (przemoc, wykluczenie, uzależnienia, bezradność).

Obszar problemowy – Bezrobocie

Prognoza zmian:

- zwiększona liczba ofert pracy,
- zmniejszony poziom bezrobocia,
- dopasowane oferty pracy do potrzeb rynku pracy,
- upowszechnienie nieodpłatnej pomocy w zakresie informacji prawnej, edukacyjnej i wsparcia psychologicznego osób bezrobotnych,
- zacieśnienie współpracy służb pomocy społecznej i służb zatrudnienia,
- zwiększony dostęp do dóbr usług i kultury, wpływających na rozwój młodego człowieka.

Obszar problemowy – Rodzina

Prognoza zmian:

- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększony dostęp do specjalistycznej pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą,
- rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- istniejący system instytucjonalnej opieki nad dzieckiem w wieku 3 – 5 lat,
- wzrost kompetencji wychowawczych rodzin.

Obszar problemowy – Uzależnienia

Prognoza zmian:

- zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami,
- ograniczenie negatywnych skutków społecznych uzależnień,
- wzrost wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- zwiększony dostęp i jakość świadczeń w zakresie leczenia uzależnień.

Obszar problemowy – Niepełnosprawność i choroba

Prognoza zmian:

- podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych,
- wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe,
- upowszechnienie wiedzy na temat zdrowego stylu życia,
- dokonana diagnoza środowiska osób niepełnosprawnych,
- wsparcie tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- zwiększona dostępność szkół dla młodzieży niepełnosprawnej fizycznie.

Obszar problemowy – Starzenie się społeczeństwa

Prognoza zmian:

- stworzenie programu dla osób starszych,
- powstanie miejsc przyjaznych seniorom, przeciwdziałających izolacji i samotności,
- rozwój edukacji przełamującej stereotypy na temat osób starszych,
- wzrost udziału osób starszych w życiu społeczności lokalnej,
- szersza oferta usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób starszych,
- zwiększony dostęp seniorów do oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej.

5.5. Wskaźniki i źródła monitorowania

W związku z koniecznością stałego monitorowania wdrażania strategii w gminie i mieście Sianów, zasadne jest opracowanie wskaźników, dzięki którym będzie można m.in. określić stopień ich realizacji i efektywności.

- wskaźniki produktu będą możliwe do zweryfikowania na podstawie protokołów i kart monitoringu. Mierzone będą m. in.:
 - liczba spotkań zespołu ds. monitoringu strategii – 1 spotkanie w roku,
 - liczba opracowanych sprawozdań – 1 rocznie,
 - liczba sporządzonych protokołów podczas spotkań związanych z monitoringiem strategii,
- wskaźniki rezultatu odnoszą się do bezpośrednich efektów działań podejmowanych w ramach projektu, w tym:
 - liczba działań realizowanych w ramach strategii,
 - liczba nowych instrumentów wdrożonych w ramach realizacji strategii,
 - liczba zrealizowanych projektów/ programów w związku z realizacją strategii,
- wskaźniki oddziaływania:
 - liczba osób objętych działaniami w ramach realizacji strategii,
 - liczba instytucji współpracujących na rzecz realizacji założeń strategii.

Wskaźnikami jakościowymi realizacji strategii będą:

- ocena współpracy między instytucjami,
- znajomość strategii na terenie powiatu koszańskiego (gminy, instytucje, służby, ngo),
- przepływ informacji pomiędzy instytucjami realizującymi strategię.

Prowadzeniem monitorowania wdrażania Strategii oraz oceną zajmować się będzie Zespół Monitorujący, powołany zarządzeniem Burmistrza. W jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współpracujących w jej realizacji:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sianowie - pełnomocnik Burmistrza,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie - kierownik Ośrodka,
- Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta w Sianowie – dyrektor Centrum,
- Zespół Administracyjnej Obsługi Oświaty w Sianowie - dyrektor Zespołu,
- Urząd Gminy i Miasta w Sianowie – kierownik Referatu Rozwoju,
- Sekretarz Gminy i Miasta Sianów – koordynator.

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania, będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie Gminy. Poza tym, bazę tę uzupełniały będą informacje i dane otrzymane od instytucji, organizacji i grup środowiskowych,

biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów.

5.6. Źródła i ramy finansowe działań przewidzianych do realizacji w ramach strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów” obejmują lata 2016-2022. Będą one realizowane w sposób ciągły, dla osiągnięcia zdefiniowanych celów strategicznych, pośrednich i operacyjnych. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację i organizację procesu realizacji Strategii jest Gmina Sianów, która wykonuje zadania samorządu w zakresie polityki społecznej, a także zadań powierzonych na podstawie innych przepisów, porozumień i umów. Strategię realizować będą również inne jednostki organizacyjne, instytucje, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej oraz inne podmioty zaangażowane w realizację polityki społecznej.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy;
- środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszy krajowych (PFRON);
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny);
- Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy EOG.

Podsumowanie

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów na lata 2016 – 2022” stanowi nowelizację Strategii na lata 2007 – 2015 i jest podstawą do podejmowania działań w obszarze polityki społecznej w mieście i gminie Sianów. Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia, mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości.

Zdiagnozowane problemy stały się podstawą do wytyczenia celu podstawowego, jakim jest „poprawa sytuacji społecznej mieszkańców gminy i miasta Sianów oraz polepszenie poziomu życia mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju gminy” oraz celów strategicznych i ich uszczegółowienia, w takim stopniu, aby możliwe było formułowanie kierunków działania. Jest to bez wątpienia kluczowe zadanie władz samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej. Powinno jednak być wspólne dla różnych instytucji i organizacji zajmujących się pomocą społeczną w mieście i gminie oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, jak: oświata, służba zdrowia, organy porządkowe, a także wymiar sprawiedliwości. Tylko szeroka współpraca oraz zintegrowane działania dają bowiem gwarancję wdrożenia i realizacji strategii w takim wymiarze, aby uzyskane efekty były satysfakcjonujące. Strategia musi być więc traktowana jako dobro wspólne wszystkich mieszkańców, a jej formułowanie i wdrażanie powinno być procesem społecznym.

Należy podkreślić, że niniejsza strategia nie ma charakteru zamkniętego. Wzorem poprzedniej, podlegać będzie ciągłym zmianom i modyfikacjom na skutek zmieniającej się sytuacji w otoczeniu. Możliwe jest pojawienie się nowych, lub nasilenie istniejących problemów, co sprawi, że wytyczone cele będą wymagały aktualizacji, a część z dotychczasowych być może straci znaczenie. Ten ciągły proces zmian jest jednak jak najbardziej pożądany, ponieważ strategia jest tworem żywym. Musi podążać i nadążać za sytuacją obszaru, na potrzeby którego została stworzona, a zmieniająca się sytuacja jest dowodem działań i dążeń władz lokalnych, instytucji, organizacji i społeczności lokalnej do zmiany społecznej, w którym to procesie współdziałać powinny wszystkie te podmioty.

Spis rysunków

Rys. 01. Położenie miasta i gminy Sianów	10
Rys. 02. Liczba mieszkańców w gminie i mieście Sianów w latach 2010-2014	12
Rys. 03. Zmiany w liczbie ludności w latach 1995 - 2014	12
Rys. 04. Udział kobiet wśród mieszkańców gminy i miasta Sianów w latach 2011 - 2014	14
Rys. 05. Liczba mieszkańców w gminie Sianów w podziale na grupy wieku w 2014 r.	14
Rys. 06. Dominujące branże w gminie w latach 2010 - 2014 (liczba podmiotów)	19
Rys. 07. Typ realizowanych świadczeń w latach 2012 - 2014	32
Rys. 08. Procentowy udział osób w najczęściej przyznawanych świadczeniach według powodów ich przyznawania	32
Rys. 09. Liczba osób, którym przyznano najczęściej występujące świadczenia według powodów ich przyznawania	33
Rys. 10. Świadczenia rodzinne wypłacane w latach 2012 - 2014	35
Rys. 11. Ocena poziomu życia w gminie i mieście Sianów (skala <-2;2>)	38
Rys. 12. Nasilenie występowania negatywnych zjawisk w gminie i mieście Sianów	39
Rys. 13. Działania, jakie należy podjąć w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych Gminy i Miasta Sianów	40
Rys. 14. Problemy dostrzegane w gminie i mieście Sianów przez przedstawicieli instytucji/organizacji (liczba wskazań) i konieczność ich rozwiązania (w skali od 0 do 28)	41
Rys. 15. Ocena zasobów instytucji/organizacji (skala <0;2>)	41
Rys. 16. Liczba bezdomnych objętych pomocą GMOPS w latach 2012 - 2014	47
Rys. 17. Bezrobotni w gminie i mieście Sianów według praw do zasiłku (2014)	50
Rys. 18. Liczba świadczeń GMOPS z tytułu przemocy w rodzinie	57
Rys. 19. Liczba interwencji domowych policji	58
Rys. 20. Liczba interwencji policji w latach 2012 - 2014	59
Rys. 21. Liczba osób korzystających ze wsparcia MGOPS z tytułu trudności	61
Rys. 22. Udział świadczeń s tytułu niepełnosprawności w ogóle świadczeń GMOPS (%)	63
Rys. 23. Liczba objętych pomocą GMOPS ze względu na niepełnosprawność	64
Rys. 24. Udział świadczeń z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogóle świadczeń GMOPS (%)	67
Rys. 25. Liczba objętych pomocą GMOPS ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę ...	67
Rys. 26. Wielkość pomocy dla osób chorych, niepełnosprawnych i zaburzonych psychicznie	68
Rys. 27. Liczba osób objętych pomocą z tytułu alkoholizmu i narkomani w latach 2012 - 2014	73

Spis tabel

Tab. 01. Wykaz sołectw i miejscowości Gminy i Miasta Sianów	10
Tab. 02. Przyrost naturalny w gminie i mieście Sianów w latach 2011-2014	13
Tab. 03. Gęstość zaludnienia w gminie i mieście Sianów w latach 2011-2014	13
Tab. 04. Struktura wieku ludności gminy i miasta Sianów w latach 2012-2014	15
Tab. 06. Zestawienie lokali mieszkalnych i socjalnych oraz ich powierzchni	16
Tab. 07. Zasoby mieszkaniowe gminy Sianów w latach 2008-2014	17
Tab. 08. Mieszkania w zasobie mieszkaniowym w gminie Sianów w latach 2008-2014	17
Tab. 09. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan na dzień 31 XII)	18
Tab. 10. Baza noclegowa gminy Sianów w 2014 r.	20

Tab. 11. Statystyki szkół podstawowych i gimnazjalnych prowadzonych przez Gminę Sianów (dane za rok 2015)	21
Tab. 12. Szkoły w gminie Sianów prowadzone przez stowarzyszenia (dane za rok 2015).....	22
Tab. 13. Wybrane dane o żłobkach, przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Sianów (dane za rok 2015) ...	22
Tab. 14. Wybrane dane o punktach przedszkolnych, przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych prowadzonych przez stowarzyszenia (dane za rok 2015)	22
Tab. 15. Objęci pomocą społeczną w latach 2012 – 2014.....	31
Tab. 16. Powody przyznawania pomocy społecznej	33
Tab. 17. Zasiłki w latach 2012 - 2014.....	34
Tab. 18. Bank żywności – bezpłatna pomoc w postaci żywności	44
Tab. 19. Zbiórka żywności i sprzętu gospodarstwa domowego, mebli, odzieży	44
Tab. 20. Realizacja projektu EFS „Pomocna dłoń plus”	45
Tab. 21. Stopa bezrobocia w gminie Sianów w porównaniu z powiatem, województwem i krajem	49
Tab. 22. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Sianów	49
Tab. 23. Dzieci objęte pieczą zastępczą w latach 2012 – 2014	53
Tab. 24. Program MPiPS – Wsparcie asystenta rodziny w latach 2012 - 2014.....	53
Tab. 25. Rządowy Program Dożywiania – dożywianie w szkołach i zasiłki celowe na dożywianie w latach 2012 - 2014	53
Tab. 26. Świadczenia rodzinne w latach 2012 - 2014.....	55
Tab. 27. Statystyki przestępstw w latach 2012 -2014.....	59
Tab. 28. Gminny Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych – indywidualna pomoc dla osób niepełnosprawnych w latach 2012 - 2014.....	65
Tab. 29. Gminny Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych - integracja osób niepełnosprawnych w latach 2012 - 2014	65
Tab. 30. Pomoc dla osób chorych, niepełnosprawnych i zaburzonych psychicznie	68

GMINNY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Wstęp

Formułowanie lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych stanowi ważne zadanie władz samorządowych. Zadania z dziedziny integracji społecznej osób niepełnosprawnych w głównej mierze są realizowane przez organy samorządu terytorialnego na szczeblu gminy i powiatu. Szczególnie na poziomie Gminy dochodzi do realnego rozpoznania potrzeb mieszkańców oraz analizy możliwości rozwiązywania ich problemów wynikających z niepełnosprawności. Potrzeb jest wiele, stąd powstaje konieczność systematyzacji zadań Gminy i Miasta Sianów w zakresie polityki na rzecz osób niepełnosprawnych

Kierunki działań i zadań Gminy i Miasta Sianów na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych na lata 2016 – 2022, określone zostały w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia zakłada m.in. rozwój kapitału społecznego i przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego. Gminną politykę społeczną ukierunkowuje się przede wszystkim na wspieranie rodzin, aktywizację osób starszych i niepełnosprawnych.

Niniejszy Program dotyczy sfery integracji społecznej, a więc obejmuje działania mające na celu możliwie najszersze włączenie osób niepełnosprawnych do aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach

życia społecznego naszej gminy. Codziennym wyzwaniem dla osób niepełnosprawnych jest zmaganie się z wszelkiego rodzaju barierami: architektonicznymi, zdrowotnymi, transportowymi i informacyjnymi. Natomiast zadaniem samorządu lokalnego jest stworzenie warunków do aktywnego oraz pełnego życia dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich deficytów psychofizycznych. Niniejszy dokument ma charakter interdyscyplinarny i obejmuje swym zakresem wszystkie dziedziny aktywności społecznej, w których mogą i powinny uczestniczyć osoby niepełnosprawne, takie jak: edukacja, kultura, sport, działalność społeczna, polityczna, artystyczna i inne.

I. Program działań

1. Cel programu, wybór strategii i metod działania

Program w zakresie rehabilitacji społecznej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych stanowi uszczegółowienie dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów w latach 2016-2022.

Konsekwentna realizacja programu pozwoli na osiągnięcie założonego celu strategicznego, jakim jest:

wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

Powyższy cel zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących działań:

- 1) prowadzenie Gminnego Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych,
- 2) likwidacja barier architektonicznych i urbanistycznych,
- 3) likwidacja barier komunikacyjnych i w komunikowaniu się,
- 4) zwiększenie dostępu do edukacji,
- 5) rozszerzenie dostępu do usług medycznych, rehabilitacyjnych i specjalistycznych,
- 6) integracja osób niepełnosprawnych,
- 7) upowszechnienie idei wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych.

DZIAŁANIE nr 1: Prowadzenie Gminnego Ośrodka Informacji dla osób Niepełnosprawnych.

Cel działania:

Zapewnienie kompleksowej i łatwo dostępnej informacji osobom niepełnosprawnym poprzez prowadzenie Gminnego Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Środki i formy realizacji:

1. Utrzymywanie Gminnego Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych w strukturze organizacyjnej Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie ul. Słowackiego 3a,
2. Finansowanie stanowiska pracy, sprzętu, materiałów biurowych, oprogramowania i innego wyposażenia;
3. Szkolenia i promocja działalności Ośrodka (broszury informacyjne, media, internet);
5. Pomoc w tym prawna, pedagogiczna, psychologiczna rodzinom osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie:

W związku z istnieniem ogromnej ilości informacji oraz częstą nowelizacją aktów prawnych utrudniającą orientację osobom niepełnosprawnym istnieje potrzeba funkcjonowania Gminnego Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy Sianów

Odpowiedzialny za realizację:

Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie.

DZIAŁANIE NR 2 Likwidacja barier architektonicznych i urbanistycznych.

Cel działania:

Zniesienie ograniczeń uniemożliwiających lub utrudniających dogodne, swobodne warunki ruchu w budynkach oraz w obszarach zurbanizowanych osobom niepełnosprawnym w celu prawidłowego ich funkcjonowania w miejscu zamieszkania i środowisku lokalnym.

Środki i formy realizacji:

1. Opracowanie długofalowego programu likwidacji barier.
2. Zaproszenie do współpracy w zakresie likwidacji barier zarządców budynków.
3. Pozyskanie środków na realizację poszczególnych zadań.
4. Udzielanie pomocy finansowej w pokryciu kosztów udziału własnego do realizowanych działań w ramach umowy z PCPR w Koszalinie.

Uzasadnienie:

Osoba niepełnosprawna ma prawo do życia w środowisku wolnym od barier oraz prawo do swobodnego poruszania się w środowisku zamieszkania.

Termin osiągnięcia celu: proces wieloletni,

Źródła finansowania:

Budżet Gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki unijne, środki własne wnioskodawców, sponsorzy i fundacje prywatne.

Odpowiedzialny za realizację:

*Gminny Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych,
Referat Gospodarki Komunalnej, Architektury i Planowania Przestrzennego,
Referat Rozwoju Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie.*

DZIAŁANIE NR 3 Likwidacja barier komunikacyjnych i w komunikowaniu się.

Cel działania:

Zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania się, a tym samym aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym (nauka, praca zawodowa, rozwój zainteresowań).

Środki i formy realizacji:

1. Udzielanie pomocy finansowej w dofinansowaniu kosztów transportu osób niepełnosprawnych;
2. Zakup środków transportu przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych;
3. Usuwanie barier w komunikowaniu się (ułatwienia w dostępie do internetu).

Uzasadnienie:

Osoba niepełnosprawna ma prawo do aktywnego życia w środowisku lokalnym a tym samym do nieograniczonego poruszania się i swobodnego komunikowania się z otoczeniem.

Termin osiągnięcia celu: proces wieloletni.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki unijne.

Odpowiedzialny za realizację:

*Gminny Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych,
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie,
Referat Rozwoju Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie.*

DZIAŁANIE NR 4 Zwiększenie dostępu do edukacji.

Cel działania:

Umożliwienie kształcenia przez całe życie poprzez zwiększenie dostępu do edukacji na wszystkich poziomach kształcenia.

Środki i formy realizacji:

1. Udzielanie pomocy finansowej na zakup sprzętu ułatwiającego naukę uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
2. Udzielanie pomocy finansowej w pokryciu kosztów kształcenia pełnoletnich osób niepełnosprawnych chcących zdobyć wykształcenie lub uzyskać nowe kwalifikacje zawodowe.

3. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dojazdu zorganizowanego do placówek oświatowych, poprzez dofinansowanie ich kosztów .

Uzasadnienie:

Edukacja odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu przyszłości każdego człowieka,

postrzeganej zarówno z osobistego, społecznego jak i zawodowego punktu widzenia.

Termin osiągnięcia celu: proces wieloletni.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki unijne, sponsorzy i fundacje prywatne.

Odpowiedzialny za realizację:

Gminny Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Jednostki oświatowe.

Partner społeczny:

Komisja Społeczno Oświatowa Rady Miejskiej w Sianowie

DZIAŁANIE NR 5 Rozszerzenie dostępu do usług medycznych rehabilitacyjnych i specjalistycznych.

Cel działania:

Umożliwienie osobom niepełnosprawnym nieograniczonego dostępu do specjalistycznych ośrodków medycznych oraz usług rehabilitacyjnych.

Środki i formy realizacji:

1. Udzielanie pomocy finansowej w zakupie sprzętu specjalistycznego, rehabilitacyjnego i zaopatrzenia ortopedycznego,
2. Udzielanie pomocy finansowej kosztach dojazdu do ośrodków prowadzących hospitalizację, rehabilitację i zaopatrzenie ortopedyczne.
3. Udzielanie pomocy finansowej w kosztach uczestnictwa i dojazdu na turnusy rehabilitacyjne.

Uzasadnienie:

Każdy człowiek ma prawo do leczenia i rehabilitacji w celu poprawy stanu zdrowia.

Termin osiągnięcia celu: działania ciągłe, długofalowe.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy Sianów

Odpowiedzialny za realizację:

Gminny Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych w Sianowie

DZIAŁANIE NR 6 Integracja osób niepełnosprawnych.

Cel działania:

Zapewnienie rozwoju osobistego poprzez aktywny udział w życiu społecznym.

Środki i formy realizacji:

1. Udział osób niepełnosprawnych we wszelkiego typu wydarzeniach kulturalnych, sportowych i społecznych;
2. Szkolenia dla przedstawicieli instytucji kultury, sportu i turystyki;
3. Wspieranie rozwoju twórczości artystycznej, kulturalnej, organizacja prezentacji, wystaw, występów;
4. Utworzenie klubu środowiskowego dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Uzasadnienie:

Aktywność kulturalna i działalność sportowa integruje osoby niepełnosprawne ze sprawnymi, wyrównuje rzeczywiste lub domniemane braki i ograniczenia somatyczne, psychiczne, bariery społeczne, niepowodzenia życiowe.

Termin osiągnięcia celu: działania ciągłe, długofalowe.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy Sianów, PFRON, środki unijne, środki własne wnioskodawców, sponsorzy i fundacje prywatne.

Odpowiedzialny za realizację:

Pełnomocnik Burmistrza ds. Osób Niepełnosprawnych,

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

Referat Rozwoju Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie,

Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta w Sianowie

Partner społeczny:

Komisja Społeczno Oświatowa Rady Miejskiej w Sianowie, Gminna Rada Sportu, stowarzyszenia.

DZIAŁANIE NR 7 Upowszechnienie idei wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cel działania:

Wykorzystanie wolontariatu do wsparcia działalności w zakresie pomocy społecznej.

Środki i formy realizacji:

1. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na wolontariuszy;
2. Powołanie liderów grup samopomocowych;
3. Zorganizowanie systemu współpracy wolontariuszy z osobami niepełnosprawnymi, organizacjami pozarządowymi i instytucjami.

Uzasadnienie:

Potrzeba obecności w społeczeństwie dużej grupy osób, zwłaszcza młodych, które bez obaw będą umiały pomóc osobie niepełnosprawnej, bez względu na rodzaj schorzenia.

Termin osiągnięcia celu: działania ciągłe, długofalowe.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy Sianów, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki unijne, środki własne wnioskodawców, sponsorzy i fundacje prywatne.

Odpowiedzialny za realizację:

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie,

Pełnomocnik Burmistrza ds. Osób Niepełnosprawnych,

Partner społeczny:

Komisja Społeczno - Oświatowa Rady Miejskiej w Sianowie

II. System monitorowania realizacji Programu

Osoba niepełnosprawna, zwłaszcza osoba, która stała się nagle niepełnosprawna,

jej rodzina lub osoby starsze mają często problem z szybkim znalezieniem najwłaściwszej pomocy.

Wprowadzenie *Programu* umożliwi uruchomienie procesu usystematyzowania pomocy, zracjonalizowanie wydatkowania gminnych środków oraz ułatwi trafne podejmowanie działań organizacyjnych.

Monitoring i ocena przebiegu realizacji programu wykonywana będzie przez:

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie w strukturze którego znajduje się Gminny Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

